

रोजगार हमी योजना समिती
(२०१५-२०१६)
(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

चौथा अहवाल
(उस्मानाबाद जिल्हाच्या संबंधात)

(अहवाल दिनांक एप्रिल, २०१७ रोजी विधानसभेस/विधानपरिषदेस सादर केला.)

n

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई
२०१७

रोजगार हमी योजना समिती

(२०१५-२०१६)

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

चौथा अहवाल

(उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या संबंधात)

(अहवाल दिनांक एप्रिल, २०१७ रोजी विधानसभेस/विधानपरिषदेस सादर केला.)

(तीन)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
रोजगार हमी योजना समिती
(सन २०१५-२०१६)

कार्यकारी समिती प्रमुख

(१) * श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.

समिती सदस्य :

(२) श्री. संजय भेगडे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश हळवणकर, वि.स.स.

(४) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.

(५) * रिक्त

(६) ** रिक्त

(७) प्रा. संगिता ठोंबरे, वि.स.स.

(८) श्री. संतोष दानवे, वि.स.स.

(९) श्री. संदिपानराव भुमरे, वि.स.स.

(१०) श्री. सदानंद चव्हाण, वि.स.स.

(११) श्री. नारायण पाटील, वि.स.स.

(१२) डॉ. संजय रायमूलकर, वि.स.स.

(१३) श्री. जयकुमार गोरे, वि.स.स.

(१४) श्री. राहुल बोद्रे, वि.स.स.

(१५) श्री. भाऊसाहेब कांबळे, वि.स.स.

(१६) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(१७) श्री. शिवेंद्रसिंह भोसले, वि.स.स.

(१८) डॉ. सतीश पाटील, वि.स.स.

(१९) अॅड. राहुल कुल, वि.स.स.

(२०) श्री. शरददादा सोनावणे, वि.स.स.

(२१) श्री. नरेंद्र पाटील, वि.प.स.

(२२) श्री. अनिल तटकरे, वि.प.स.

(२३) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

(२४) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

(२५) *** रिक्त

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

(१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,

(२) श्री. म. मु. काज, सह सचिव (२),

(३) श्री. बाळकृष्ण माने, अवर सचिव (समिती),

(४) श्री. मोहन काकड, कक्ष अधिकारी.

* श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख यांचा मंत्रिमंडळात मा. मंत्री म्हणून समावेश झाल्यामुळे रिक्त झालेल्या जागी श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.

तथा समिती सदस्य यांची " कार्यकारी समिती प्रमुख " म्हणून मा.अध्यक्ष, विधानसभा यांनी दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी नियुक्ती केली आहे.

** श्री. सुभाष देशमुख, वि.स.स. तथा समिती सदस्य यांचा मंत्रिमंडळात मा. मंत्री म्हणून समावेश झाल्यामुळे सदर जागा रिक्त आहे.

*** श्रीमती शोभाताई फडणवीस, वि.प.स. यांची दिनांक ७ जुलै, २०१६ रोजी विधानपरिषद सदस्यांची मुदत संपुष्टात आल्याने सदर जागा रिक्त आहे.

(चार)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
रोजगार हमी योजना समिती
(सन २०१५-२०१६)

समिती प्रमुख

(१) श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स.

सदस्य

(२) श्री. संजय भेगडे, वि.स.स.

(३) श्री. सुरेश हळवणकर, वि.स.स.

(४) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.

(५) श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.

(६) श्री. सुभाष देशमुख, वि.स.स.

(७) प्रा. संगिता ठोंबरे, वि.स.स.

(८) श्री. संतोष दानवे, वि.स.स.

(९) श्री. संदिपानराव भुमरे, वि.स.स.

(१०) श्री. सदानंद चव्हाण, वि.स.स.

(११) श्री. नारायण पाटील, वि.स.स.

(१२) डॉ. संजय रायमूलकर, वि.स.स.

(१३) श्री. जयकुमार गोरे, वि.स.स.

(१४) श्री. राहुल बोद्रे, वि.स.स.

(१५) श्री. भाऊसाहेब कांबळे, वि.स.स.

(१६) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(१७) श्री. शिवेंद्रसिंह भोसले, वि.स.स.

(१८) डॉ. सतीश पाटील, वि.स.स.

(१९) अॅड. राहुल कुल, वि.स.स.

(२०) श्री. शरददादा सोनावणे, वि.स.स.

(२१) श्रीमती शोभाताई फडणवीस, वि.प.स.

(२२) श्री. नरेंद्र पाटील, वि.प.स.

(२३) श्री. अनिल तटकरे, वि.प.स.

(२४) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

(२५) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

(१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,

(२) श्री. म. मु. काज, सह सचिव (२),

(३) श्री. शशिकांत गायकवाड, अवर सचिव.

(पाच)

अनुक्रमणिका

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	पृष्ठ क्रमांक (३)
प्रस्तावना :		
१	कामाचे वार्षिक नियोजन	१
२	मजुरांच्या सोयीसवलतीवर करण्यात आलेले खर्च	११
३	मजुरांची नोंदणी	१२
४	मजुरीचे वाटप	१२
५	सामाजिक वनीकरण	१५
६	फलोत्पादन	१६
७	जवाहर विहीर कार्यक्रम	१७
परिशिष्टे :		
	(एक) - कामाचे वार्षिक नियोजन	२१
	(दोन) - मजुरांच्या सोयीसवलतीवर करण्यात आलेले खर्च	३१
	(तीन) - जवाहर विहीर कार्यक्रम	३७
	(चार) - बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त	५७

(सात)

प्रस्तावना

मी, रोजगार हमी योजना समितीचा “ कार्यकारी समिती प्रमुख ” या नात्याने समितीच्या अनुमतीने समितीचा चौथा अहवाल सादर करीत आहे.

मा. अध्यक्ष, विधानसभा व मा. सभापती, विधानपरिषद यांनी अनुक्रमे दिनांक १ मे, २०१५ व २१ मे, २०१५ रोजी नियुक्त केलेल्या सदस्यांद्वारे सन २०१५-२०१६ या वर्षासाठी समिती गठीत केली. सदरहू समितीने दिनांक २५, २६ व २७ जून, २०१५ रोजी उस्मानाबाद येथे जिल्हा बैठक घेतली होती. या बैठकीमध्ये समितीने पाठविलेली प्रश्नावली व जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीने रोहयोच्या कामात आलेल्या त्रुटी तसेच रोहयो अंतर्गत कामे करणाऱ्या मजुरांना आलेल्या अडचणी व ही योजना राबवितांना कार्यान्वयीन यंत्रणांना आलेल्या उणीवा व अडचणी याबाबत लोकप्रतिनिधी, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व जिल्हयातील रोहयोची कामे करणाऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणेचे अधिकारी यांच्याशी चर्चा केली.

जिल्हा बैठकीमध्ये समितीसमोर आलेली प्रकरणे व कार्यान्वयीन यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांबरोबर झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने तसेच त्यांनी कामांच्या पूर्ततेसंबंधी दिलेल्या आश्वासनासंदर्भात प्रश्नावली तयार करून ती नियोजन विभागाकडे (रोहयो) पाठवून शासनाने त्याबाबत केलेल्या पूर्ततेबाबतची माहिती त्यांचेकडून समितीने मागविली. समितीला प्राप्त झालेल्या माहितीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै, २०१६ रोजी सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांची साक्ष घेण्यात आली.

उपरोक्त अहवाल जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आढळून आलेल्या त्रुटी तसेच विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे तयार करण्यात आलेला आहे.

समितीच्या कामकाजाच्या वेळी करण्यात आलेल्या सहकार्याबद्दल समितीचे सर्व सदस्य, उस्मानाबाद जिल्ह्यातील लोकप्रतिनिधी, उस्मानाबाद जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष, पंचायत समित्यांचे सभापती, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद व योजनेच्या कार्यान्वयीन यंत्रणांचे सर्व अधिकारी यांची समिती आभारी आहे.

त्याचप्रमाणे सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांनी समितीच्या निमंत्रणावरून समितीच्या बैठकीस उपस्थित राहून समितीला जे सहकार्य केले त्याबद्दल समिती त्यांचीही आभारी आहे.

समितीने सदर अहवाल दिनांक ३० मार्च, २०१७ रोजी विचारात घेतला व संमत केला.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक ३० मार्च, २०१७.

प्रशांत बंब,

कार्यकारी समिती प्रमुख,

रोजगार हमी योजना समिती.

रोजगार हमी योजना समितीचा अहवाल
(उस्मानाबाद जिल्हा)

(१) कामाचे वार्षिक नियोजन :

भूम तालुक्यातील रस्त्याच्या कामांमध्ये यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांनी काम चालू असतांना लक्ष न दिल्यामुळे शासनाच्या पैश्याचा अपव्यय झाला आहे. रस्त्यांच्या कामांमध्ये चांगल्या प्रतीची खडी वापरली नाही तसेच खडीची जाडीही मोठ्या प्रमाणात असल्यामुळे रस्त्याचे काम निष्कृष्ट दर्जाचे झाले आहे असे समितीच्या निदर्शनास आले. रस्त्याच्या कामाची पाहणी करतांना समितीने ज्या रस्त्याच्या कामाचे एम.बी. रेकॉर्ड तयार आहे त्याचा आढावा घेतला असता त्यामध्ये अनेक त्रुटी आढळून आल्या, काही रस्त्याच्या कामांमध्ये रस्त्यावर १×१ चा खड्डा केला तेव्हा त्यामध्ये खडीचा थर टाकलेला नव्हता. अशा कामांची चौकशी वरिष्ठ स्तरावरून होणे आवश्यक आहे असे समितीने निदर्शनास आणले असता त्यासंदर्भात जिल्हापरिषदेच्या उप अभियंत्याने समितीला सांगितले की, सदरहू बाब तपासून घेण्यात येईल. तथापि, सदरहू रस्त्याचे काम अद्यापपर्यंत पूर्ण झालेले नसून ते प्रगतीपथावर आहे. याबाबत समितीने सूचना केली की, उपरोक्त रस्त्याच्या कामाची चौकशी करून समितीला तांत्रिक बाबीसह अहवाल देण्यात यावा.

समितीने परांडा तालुक्यास दिलेल्या भेटीच्या वेळी रस्त्याची व विहिरीची कामे अर्धवट व अपूर्ण असल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. त्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी प्रतिपादन केले की, याबाबत संबंधित तहसिलदार यांना कारणे दाखवा नोटीस देण्यात येऊन खुलासा मागविण्यात आला आहे. त्यानंतर त्यांची विभागीय चौकशी करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाला दि. १९ जून, २०१५ रोजी सादर करण्यात आला आहे. याप्रकरणी समितीने सूचित केले की, प्रकरणाधीन विषयाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन संबंधित तहसिलदारांवरुद्ध कडक कारवाई करण्यात यावी.

उमरगा तालुक्यातील नारंगवाडी ते एकोंडी व नारंगवाडी ते बेटजवळगा या रस्त्यांच्या कामासंदर्भात स्थानिक ग्रामस्थांच्या तक्रारी असल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. उपरोक्त ठिकाणी कामावर किती मजूर काम करीत होते असे समितीने विचारले असता उप जिल्हाधिकारी (रोहयो) यांनी सांगितले की, दिनांक २७ मे, २०१५ रोजी १६ हजार, दिनांक ३ जून, २०१५ रोजी १८ हजार, दिनांक १० जून, २०१५ रोजी २० हजार मजूर कामावर होते. दौऱ्याच्या कालावधीत पेरणीची कामे असल्यामुळे ५ हजार मजूर कामावर आहेत. पेरणीची कामे संपल्यानंतर मजुरांच्या संख्येत वाढ होणार आहे. तथापि, समितीच्या भेटीच्या वेळी समितीला कामांच्या ठिकाणी मजूर आढळून आले नाही. यामुळे समितीने नाराजी व्यक्त केली व सूचना केली की, अनेक ठिकाणी मजुरांकडून कामाची मागणी करण्यात येते, मजुरांचे स्थलांतर होते, त्या स्थलांतरित मजुरांना यंत्रणांनी काम उपलब्ध करून देण्यात यावे.

रोजगार हमी योजनेच्या वार्षिक नियोजनाच्या आराखडयामध्ये जलसंधारणाची, रस्त्यांची, वनीकरणाची, इंदिरा आवास योजनेची कामे करावीत असे गुणोत्तर आहे. परंतु, कळंब व वाशी तालुक्यात त्याप्रमाणे कामे करण्यात आली नसून फक्त रस्त्याची कामे करण्यात आली असल्याचे समितीने संबंधित यंत्रणेच्या निदर्शनास आणून दिले, त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, शासन निर्णयानुसार ६५ टक्क्यांपेक्षा जास्त कामे जलसंधारणाची झाली पाहिजेत. सदरहू शासन निर्णयामध्ये रस्त्यांची कामे, सिंचन विहिरींची कामे, जलसंवर्धन व जलसंधारण यांची कामे कोणत्या गुणवत्तेच्या प्रमाणावर घ्यावयाची याची माहिती नमूद करण्यात आली आहे. त्यानुषंगाने उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये गेल्या २ वर्षांपासून जलसंधारणाच्याच कामांवर जास्त भर देण्यात आला आहे. सन २०११-२०१२ ला जलसंधारणाच्या कामांची टक्केवारी फक्त १३ होती, ती वाढवून सन २०१२-२०१३ मध्ये ३६ व सन २०१३-२०१४ मध्ये ५६ टक्के झालेली आहे.

जिल्हा यंत्रणांनी जलसंधारणाची कामे घेतली पाहिजेत असे जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे निर्देश असतांनाही कळंब तालुक्यात त्याप्रमाणे कार्यवाही झालेली नाही असे समितीने निदर्शनास आणले असता जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, यासंदर्भात कळंब तालुक्याच्या तहसिलदारांना दोन वेळा कारणे दाखवा नोटीसेस देण्यात आल्या आहेत. त्यावर याप्रकरणी जिल्हाधिकाऱ्यांनी आपल्या स्तरावर चौकशी करावी अशी समितीने सूचना केली.

समितीने कळंब तालुक्यातील मोहा गावात गाय गोठ्याची पाहणी केली असता गोठ्यामध्ये नकाशानुसार बांधकाम केल्याचे आढळून आले नाही. त्यासंदर्भात समितीने सूचना केली की, गाय गोठ्यासाठी नवीन प्लॅन तयार करण्यात यावा व त्याप्रमाणे गोठ्याचे काम करण्यात यावे.

समितीने कळंब तालुक्यातील मोहा-नागझरवडी या शेतरस्त्याची पाहणी केली त्यावेळी रस्त्यावर रोलर फिरविलेला नव्हता, रस्त्यावरील दगड वर आलेले होते. सदरहू रस्त्याच्या ठिकाणी मजुरांनी केलेल्या कामासंदर्भात त्यांना मजुरी मिळालेली नव्हती. याप्रकरणी समितीने सूचना केली की, मजुरांना त्यांची मजुरी विहित कालावधीत मिळाली तर मजुरांच्या संख्येमध्येही त्यामुळे वाढ होईल तसेच उपरोक्त कामाची मजुरी मिळण्यासाठी वरिष्ठ स्तरावरील अधिकाऱ्यांनी लक्ष घालून सहानुभूतीपूर्वक विचार करावा.

कळंब तालुक्यातील कन्हारवाडी-इटकूर या २ कि.मी.लांबीच्या रस्त्यासाठी अंदाजपत्रकीय तरतूद रुपये १४ लाख १५ हजार करण्यात आली असून रस्त्यांच्या कामांसाठी रुपये ९ लाख ५६ हजार इतका खर्च करण्यात आल्याचे समितीला सांगण्यात आले. समितीने सदरहू रस्त्यांच्या कामांची पाहणी केली असता रस्त्यांचे काम समितीला समाधानकारक वाटले नाही. तरी, उपरोक्त रस्त्याची जिल्हाधिकारी यांनी पाहणी करून व संबंधितांची चौकशी करण्यात येऊन समितीला वस्तुनिष्ठ अहवाल देण्यात यावा अशी समितीने सूचना केली.

समितीने उस्मानाबाद तालुक्यात येडशी येथील भानसगाव-कवडगाव या रस्त्यांची व दुतर्फा लागवड केलेल्या वनीकरणाच्या कामाची पाहणी केली व सदरहू कामांबाबत समितीने विचारणा केली असता कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांनी सांगितले की, सदरहू रस्त्यांच्या कामासाठी ८ लाख ६८ हजार रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. दिनांक २५ नोव्हेंबर, २०११ ते दिनांक २५ मार्च, २०१२ या कालावधीत सदरहू रस्त्यावर झाडे लावण्यासाठी खडे तयार करण्यात आले होते. या कामासाठी १९ हजार रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. याबाबत सविस्तर माहिती समितीस पाठविण्यात यावी अशी समितीने सूचना केली.

समितीने तुळजापूर तालुक्यातील सारोळा, बासिंग ते विष्णू धनके या शेतारस्त्याचे काम मागील २ वर्षांपासून अपूर्ण आहे. सदरहू रस्त्यांसाठी २४ लाख रुपये मंजूर असतांना त्यापैकी फक्त ३ लाख रुपयांचे काम झाल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. त्यासंदर्भात समितीने विचारणा केली असता उप विभागीय अधिकारी, लघु सिंचन (जलसंधारण) विभाग, तुळजापूर यांनी सांगितले की, सदरहू रस्त्याचे काम हे सन २०१२ वर्षाचे असून एक वर्षांपासून ते मजुरीअभावी बंद होते. या ठिकाणी नियमितपणे मजूर मिळत नसल्यामुळे रस्त्याच्या कामास विलंब झालेला आहे. याप्रकरणी जिल्हाधिकाऱ्यांनी आढावा घेऊन त्याबाबतचा अहवाल समितीस पाठविण्यात यावा अशी समितीने सूचना केली.

समितीने विभागाला पाठविलेल्या प्रश्नावलीच्या अनुषंगाने माहितीच्या शुध्दीपत्रकात रकाना क्र. ८ वर कुशल बाबी अंतर्गत कामावरील खर्च रुपये २.२३ लाख नमूद करण्यात आला आहे. परंतु अकुशल कामावर किती रक्कम खर्च करण्यात आली आहे हे माहितीमध्ये दिसून येत नसल्याचे समितीने निदर्शनास आणले असता त्यावर जिल्हाधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले की, हे काम सन २००७ पूर्वीचे असून ते जुन्या रोजगार हमी योजनेचे आहे. सन २००७ पूर्वी कुशल व अकुशल कामे झाली आहेत. परंतु अकुशल कामांना प्राधान्य असल्यामुळे त्या कामांचे वेतन अगोदरच देण्यात आलेले आहे. तथापि, कुशल कामांचे बिल देणे बाकी आहे.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ रोजगार हमी योजनेची अपूर्ण असलेल्या कामांची सद्यःस्थिती काय आहे ?

● उस्मानाबाद जिल्ह्यात महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजना लागू झाल्यानंतर रोहयोची ११ यंत्रणेकडे ९३८ अपूर्ण कामे होती. तीन वर्षांचा कालबद्ध कार्यक्रम राबवून व वेळोवेळी यंत्रणेच्या आढावा बैठका घेऊन अपूर्ण कामे पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करण्यात आला.

माहे जून २०१५ अखेर वरील कामांपैकी सहा कार्यान्वयन यंत्रणेकडे ७६ कामे अपूर्ण होती. त्याची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

यंत्रणा	कामे संख्या	भौतिक दृष्ट्या काम पूर्ण देयक बाकी	देयके सादर केली नाहीत यंत्रणेकडून देयके सादर	नाहीत यंत्रणेकडून देयके येणे बाकी	सुधारित अंदाज पत्रक सु.अ.प. सादर	अंदाज पत्रक सादर करणे प्रलंबित	वगळणे प्रस्तावित	अपूर्ण कामे	निधी प्राप्त कामे
का.अ., सां.बां.वि. उबाद	४	-	-	-	-	-	४	-	-
का.अ., ल.सि (जल) वि. उबाद	६०	३९	-	३९	-	१६	५	-	-
का.अ.उबाद ल.पा. वि, उबाद	६	-	-	-	४	-	१	१	-
का.अ.उबाद पा.वि., उबाद	३	३	-	३	-	-	-	-	-
का.अ.,उबाद म.प्र.वि, उबाद	२	१	-	१	१	-	-	-	-
का.अ., ल.पा.वि, जि.प.उबाद	१	-	-	-	-	-	१	-	-
एकूण	७६	४३	-	४३	५	१६	११	१	-

शासन निर्णय दि. ३०/१२/२०१४ नुसार मुदतवाढ मिळाल्यानंतर दि. १९/०१/२०१५, दि. १३/०३/२०१५, दि. २१/०५/२०१५ व दि. १४/०७/२०१५ रोजी या कार्यालयात आढावा बैठका घेवून अपूर्ण कामे पूर्ण करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. तरीही खालील तीन यंत्रणाकडे कामे अपूर्ण आहेत.

काम पूर्ण देयक बाकी असलेल्या ४३ कामांपैकी २६ कामाचा निधी प्राप्त झाला असून व वितरीत करण्यात आला आहे. १६ कामांचे पतमर्यादा मागणी करण्यात आलेली आहे व १ कामांची निधी मागणी यंत्रणेकडून प्राप्त नाही.

११ कामांपैकी ६ कामे रोहयोतून विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून वगळण्यात आली आहेत. २२ कामे सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेअभावी अपूर्ण आहेत. अशी वगळणी अभावी शिल्लक ५ व सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेअभावी अपूर्ण कामे २२ अशी एकूण २७ कामे अपूर्ण आहेत. ती यंत्रणानिहाय खालीलप्रमाणे :-

- (१) कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन (जलसंधारण) विभाग, उस्मानाबाद- २१ कामे
- (२) कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद लघु पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद- ०५ कामे
- (३) कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद मध्यम प्रकल्प विभाग, उस्मानाबाद- ०१ कामे

विभागीय आयुक्त औरंगाबाद यांचे पत्र दि. १८/०४/२०१६ अन्वये जुन्या रोहयोतील अपूर्ण कामे वेळीच पूर्ण न केलेल्या संबंधीत यंत्रणा अधिकारी/कर्मचारी यांचे विरुद्ध कार्यकाळानुसार तपासणी करून शिस्तभंग विषयक कार्यवाहीचा प्रस्ताव सादर करण्याबाबत या कार्यालयाचे पत्र दिनांक १९/०४/२०१६ अन्वये वरील तीन यंत्रणेकडून मागविण्यात आला आहे.

शासन निर्णय दि. ३०/१२/२०१४ नुसार दि. ३०/०६/२०१५ पर्यंत सदरची अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ देण्यात आली होती. तदनंतर शासनाकडून सदर योजनेस मुदतवाढ देण्यात आलेली नाही. दि. १८/०५/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मुदतवाढ न देण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून सदर अपूर्ण कामे जुन्या रोजगार हमी योजनेशिवाय इतर योजनेतून पूर्ण करण्याबाबत निर्देश देण्यात आले आहेत. त्याअनुषंगाने दि. २९/०६/२०१६ रोजी उपरोक्त यंत्रणांची मा. जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक घेण्यात आली असून दि. १८/०५/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये कार्यवाही करण्याच्या सूचना या यंत्रणाप्रमुखांना देण्यात आलेल्या आहेत.

❖ आरळी ते गोदावरी शेतारस्ता या कामाबाबत माहिती समितीला देण्यात यावी.

● मौजे आरळी (खु.) ता. तुळजापूर येथील बिजनवाडी- देवसिंगा रस्ता ते गोदावरी शेतारस्ता या रस्त्याची माहिती खालीलप्रमाणे देण्यात येत आहे :-

१. कामांचे नाव :- आरळी (खु) येथील बिजनवाडी-देवसिंगा रस्ता ते गोदावरी शेतारस्ता ता. तुळजापूर
२. तांत्रिक मान्यता:- क्र. १९ दि. ३०/१२/२०११ रक्कम रु. १४.३६/- लक्ष ता.मा. देणारे कार्यालय- जि.प.बांधकाम उपविभाग, तुळजापूर
३. प्रशासकिय मान्यता:- क्र १०८ दि. ०२/०१/२०१२ रक्कम रु. १४.३६/- लक्ष प्र.मा.देणारे कार्यालय पंचायत समिती, तुळजापूर
४. काम सुरू दिनांक:- दि. १४/०३/२०१२
५. काम बंद दिनांक :- दि. १८/०३/२०१५
६. कामावर झालेला खर्च :- १३.४०/- लक्ष
७. मुरुम अस्तरीकरण, दबाई, खडी पसरविणे, मुरुम पसरविणे, साईड पट्ट्या भरणे या क्रमाने रस्त्याचे काम केले आहे.
८. सदरील रस्त्यावर कोणत्याही प्रकारची मजुरी देणे बाकी नाही. या कामाचा पूर्णत्वाचा दाखला दि. १६/१०/२०१५ रोजी संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

❖ भूम व परांडा तालुक्यातील रस्त्याच्या कामाबाबत तहसिलदार, उप अभियंता व ठेकेदार तिघांच्या संगनमताने कामे झाली आहेत. तिघांचीही चौकशी करून त्या संदर्भातील अहवाल समितीला सादर करण्यात यावा.

● मा. रोहयो समिती सदस्य यांनी पाहणी केलेल्या भूम व परंडा तालुक्यातील कामांची तांत्रिक बाबीची चौकशी करण्यासाठी, भूम तालुक्यासाठी या कार्यालयाचे आदेश क्र. २०१५/ मग्रारोग्रारोहयो/तांशा/सीआर/८०२, दि. ३१ ऑगस्ट २०१५ अन्वये श्री. के.बी.गायकवाड, कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद हे पथक प्रमुख असलेल्या दोन सदस्यांची चौकशी समिती नियुक्त करण्यात आली आहे. या चौकशी समितीने दि. २१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी चौकशी अहवाल सादर केला आहे.

तसेच परंडा तालुक्यासाठी या कार्यालयाचे आदेश क्र.२०१५/ मग्रारोहयो/कक्ष-२/सीआर-८/८०४, दि. ३१ ऑगस्ट २०१५ अन्वये श्री. संतोष राऊत, उप विभागीय अधिकारी, भूम हे चौकशी समिती प्रमुख असलेल्या व श्री. एम.आर. अवलगांवकर कार्यकारी, अभियंता, कृष्णा मराठवाडा बांधकाम विभाग क्र.१, उस्मानाबाद हे सदस्य असलेल्या व त्यांना इतर दोन उप अभियंता सहाय्यक असलेल्या समितीचे गठन करण्यात आले आहे. श्री. एम.आर.अवलगांवकर कार्यकारी अभियंता, कृष्णा मराठवाडा बांधकाम विभाग क्र.१, उस्मानाबाद यांनी परंडा तालुक्यातील कामाची चौकशी करून चौकशी अहवाल दि. ०४ नोव्हेंबर २०१५ रोजी सादर केला आहे. सदर अहवालाचे अवलोकन केले असता खडीचा आकार मोठा आढळून आला, काही ठिकाणी खडी उघडी पडल्याचे दिसून आल्याचे नमूद केले आहे काही ठिकाणी दबाई बाकी असल्याचे दिसून आले, मुरुम पसरविणे बाकी असल्याचे दिसून आले, तर काही ठिकाणी तरतुदी पेक्षा जास्त मुरुम वापरला असल्याचे दिसून आले. या अहवालावर योग्य ती कार्यवाही करण्यासाठी अहवाल खालील अधिकारी यांना दि. २१ डिसेंबर २०१५ रोजी पाठविण्यात आला आहे.

- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. उस्मानाबाद
- अधीक्षक अभियंता, लघु सिंचन (जलसंधारण) मंडळ, औरंगाबाद
- अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, उस्मानाबाद
- अधीक्षक अभियंता, उस्मानाबाद पाटबंधारे मंडळ, उस्मानाबाद

कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद बांधकाम यांचेकडील दि. ३० जून २०१६ रोजीच्या अहवालानुसार चौकशी समितीचे अहवालात त्रुटीची पूर्तता झाली असल्याने अपेक्षित कार्यवाही निरंक असे नमूद केले आहे.

अधीक्षक अभियंता, लघु सिंचन (जलसंधारण) मंडळ, औरंगाबाद यांचे पत्र दिनांक. ३० जून २०१६ नुसार त्यांचेकडील हिंगणगांव (खु) ते जगदाळवाडी रस्ता व प्रजिमा १ ते वारद शेतारस्ता या कामाचा अहवाल सादर केली आहे. रस्त्याच्या कामात खडीचा आकार मोठा आढळून आला त्याबद्दल त्यांनी सदरची खडी आर.डी.-१९ (१९) २ स्पेसिफिकेशन प्रमाणे २०% (Tolerance) मोठ्या आकाराची चालू शकते. म्हणून संबंधितावर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही असे नमूद केले आहे.

अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, उस्मानाबाद यांचा अहवाल दि. ३० जून २०१६ नुसार खडी फोडणारे मजूर हे या कामात पारंगत नसल्याने खडीचा आकार मोठा असलेबाबत या विभागाचे विनिर्देश आर. डी- २०.३.२ अन्वये एकूण परिमाणाच्या २० टक्के पर्यंतचे परिमाण स्वीकाराई आहे त्यामुळे याबाबत क्षेत्रीय अधिकारी दोषी नाहीत त्यामुळे कार्यवाही करण्याची आवश्यकता नाही. असे नमूद केले आहे.

अधीक्षक अभियंता, उस्मानाबाद, पाटबंधारे मंडळ उस्मानाबाद यांनी त्यांचे पत्र दि. २९ जून २०१६ नुसार सोत्रेवाडी ते पारधी वस्ती रस्ता या रस्त्याच्या कामात चौकशी समितीस आढळून आलेल्या त्रुटीचे अनुपालन झालेले असल्याचे निदर्शनास येत असल्याने संबंधितावर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही, असे नमूद केले आहे.

❖ भूम, परंडा तालुक्यातील कामांसदर्भात माहिती देण्यात यावी.

- जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद यांनी भूम व परंडा तालुक्यातील रस्त्याच्या कामाची चौकशी करण्यासाठी दोन वेगवेगळ्या आदेशान्वये दि. ३१ ऑगस्ट २०१५ रोजी स्वतंत्र चौकशी समितीची नेमणूक केली आहे. भूम तालुक्यातील एकूण ०९ रस्त्याच्या कामाची तपासणी करून चौकशी पथक प्रमुख तथा कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद यांनी दिनांक २१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी अहवाल सादर केला आहे तसेच परंडा तालुक्यातील १० रस्त्याच्या कामाची तपासणी करून चौकशी अहवाल कार्यकारी अभियंता, कृष्णा मराठवाडा पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद यांनी दि. ०४ नोव्हेंबर २०१५ रोजी अहवाल सादर केला आहे.

सदर अहवालाचे अवलोकन केले असता खडीचा आकार मोठा आढळून आला, काही ठिकाणी खडी उघडी पडल्याचे दिसून आल्याचे नमूद केले आहे, काही ठिकाणी दबाई बाकी असल्याचे दिसून आले, मुरुम पसरविणे बाकी असल्याचे दिसून आले तर काही ठिकाणी तरतुदी पेक्षा जास्त मुरुम वापरला असल्याचे दिसून आले.

त्यामुळे उपरोक्त दोषांचे/त्रुटींचे अनुपालन/ निराकरण झाले किंवा नाही याची पडताळणी करून अनुपालन/निराकरण झाले नसल्यास संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर नियमाप्रमाणे कार्यवाही करण्यासाठी चौकशी अहवाल खालील अधिकाऱ्यांना दि. २१ डिसेंबर २०१५ रोजी पाठवून अनुपालन अहवाल सादर करण्यास कळविले आहे.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.उस्मानाबाद यांचे पत्र दिनांक २१ एप्रिल २०१६ अन्वये जिल्हाधिकारी यांचे आदेशान्वये दोन स्वतंत्र समित्या स्थापन करण्यात आलेल्या असून त्यांच्या अहवालाप्रमाणे कारवाई करण्यात येईल असे नमूद केले आहे.

कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद बांधकाम यांचेकडील दि.३० जून २०१६ रोजीच्या अहवालानुसार चौकशी समितीचे अहवालात त्रुटीची पूर्तता झाली असल्याने अपेक्षित कार्यवाही निरंक आहे असे नमूद केले आहे.

❖ उमरगा तालुक्यातील नारंगवाडी ते एकोंडी व नारंगवाडी ते बेटजवळगा या रस्त्यांच्या कामांसदर्भात माहिती देण्यात यावी.

● मौ. नारंगवाडी, ता. उमरगा येथे तहसील, उमरगा यांच्या पर्जन्यमापन नोंदवहीनुसार दि. १३ जून, २०१५ रोजी २२ मी.मी, १४ जून २०१५ रोजी १६ मी.मी, १५ जून २०१५ रोजी १२ मी.मी, १६ जून २०१५ रोजी ०४ मी.मी. व १७ जून २०१५ रोजी ११ मी.मी. असा एकूण ७९ मी.मी. पाऊस झाल्याची नोंद आहे. सदरचा पाऊस हा खरीप हंगामाच्या मशागतीसाठी व पेरणीसाठी उपयुक्त असल्याने मजूर / शेतकरी पेरणीच्या कामात गुंतलेला असल्यामुळे दि. १७ जून २०१५ पासून नारंगवाडी ते बेटजवळगा शिवरस्ता या रस्त्याचे काम मजुराअभावी बंद झालेले आहे. दि. १७ जून, २०१५ पासून नारंगवाडी ते बेटजवळगा शिवरस्ता या रस्त्याचे काम मजुराअभावी बंद झालेले आहे. दि. १७ जून २०१५ रोजी रस्त्याचे काम बंद झाले कारण त्यावेळी मौ.नारंगवाडी परिसरात ७९ मी.मी. पाऊस झाल्याने मजूर खरीप हंगामातील शेतीची कामे करण्यासाठी गेल्यामुळे काम बंद होते. अशा आशयाचा पंचनामा सरपंच, नारंगवाडी व इतर चार ग्रामस्थांच्या साक्षीने केला आहे. त्या वेळेस ग्रामरोजगार सेवक हजर होते.

नारंगवाडी ते बेटजवळगा हे काम दि. ६ जून २०१३ रोजी सुरू झाले. सन २०१३ मध्ये पाच आठवडे, सन २०१४ मध्ये तीन तर सन २०१५ मध्ये (१२ ऑगस्ट २०१५) पर्यंत १७ आठवडे चालू असल्याचे दिसून येते. हे काम सुरू होऊन केवळ दोन वर्षे झाली आहेत व ते काम सलग चालू आहे त्यामुळे हे काम मागील तीन ते चार वर्षांपासून बंद नाही. तर ते प्रगतीत आहे. नारंगवाडी ते बेटजवळगा हे रस्त्याचे काम सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग उमरगा यांचे मार्फत प्रगतीपथावर होते. त्याची थोडक्यात माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. कामाचे नांव :- नारंगवाडी ते बेटजवळगा शिवरस्ता किमी ०/०० ते १/३००
२. तांत्रिक मान्यता:- १२८ दि. २० मार्च २०१२ रक्कम रु. १४.४७/- लक्ष
३. प्रशासकीय मान्यता:- दि. २६ मार्च २०१२ रक्कम रु. १४.४७/-लक्ष (तहसील उमरगा)
४. काम सुरु:- दि. ०६ जून २०१३
५. कामावर झालेला खर्च:- अकुशल रु. ५.७९ लक्ष व कुशल रु. ३.०५ लक्ष

एकूण रुपये :- ८.८४ लक्ष

दि. २२ सप्टेंबर २०१५ रोजी पाहणीच्या वेळी दिसून आले की, हजेरीपट क्र. ३८१, कालावधी दि. ०६ ऑगस्ट २०१५ ते १२ ऑगस्ट २०१५ हे शेवटचे हजेरीपट असून रस्त्याच्या या १३०० मी. लांबीवर खडी पसरविली आहे. रस्त्याच्या काही भागात मुरुम पसरविला आहे तर काही भागात मुरुमाचे ढीग आढळून आले. सध्यास्थितीत या रस्त्याच्या कामाचा पूर्णत्वाचा दाखला दि. २२ जानेवारी २०१६ रोजी संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

नारंगवाडी ते एकोंडी हे काम कोणत्याही यंत्रणेमार्फत मजूर नसल्याचे चौकशीअंती समजले व त्यावर कसल्याही प्रकारचा खर्च झाला नसल्याबाबत तहसीलदार, लोहारा यांनी तसा अहवाल सादर केला आहे.

उप जिल्हाधिकारी (रोहयो) यांनी दि. २२ सप्टेंबर २०१५ रोजी उमरगा तालुक्यातील नारंगवाडी येथे जावून नारंगवाडी ते बेटजवळगा या रस्त्याची पाहणी केली आहे. पाहणी वेळेस या रस्त्याच्या कामासाठी रस्त्यावर खडी पसरलेली आढळून आली. काही भागात मुरुम पसरविला होता

तर काही भागात मुरुमाचे ढीग दिसून आले. उपलब्ध अभिलेख्यावरून दिसून येते की उमरगा व लोहारा तालुक्यात दि. १७ जून २०१५ अगोदर खालीलप्रमाणे पाऊस झाला आहे.

अ.क्र.	दिनांक	उमरगा	लोहारा
१	दि. १३ जून २०१५	३९.६०	२०.३३
२	दि. १४ जून २०१५	४.२०	१३.३३
३	दि. १५ जून २०१५	१०.४०	१४.३३
४	दि. १६ जून २०१५	३.४०	०
५	दि. १७ जून २०१५	३.००	२.००

उमरगा व लोहारा तालुक्यात माहे जून-२०१५ मध्ये सरासरी अनुक्रमे ७८.४० व ८९.३० मि.मी. पावसाची नोंद झाली आहे. हा झालेला पाऊस खरीप हंगामाच्या मशागतीसाठी व पेरणीसाठी उपयुक्त असल्याने मजूर/शेतकरी पेरणीच्या कामात गुंतलेला असल्यामुळे दि. १७ जून २०१५ मजुराअभावी काम बंद झाले त्यामुळे मस्टर बंद झाले म्हणून मजुरांच्या संख्येत घट झाली आहे.

नारंगवाडी ते बेटजवळगा या रस्त्याचे काम जिल्हा बैठकीनंतर दि. १२ ऑगस्ट २०१५ पर्यंत चार ई-मस्टर काढून करण्यात आले आहे. तसेच जिल्ह्यातही मजूर संख्येत वाढ झाली आहे. नारंगवाडी ते बेटजवळगा हे काम दि. ०६ जून २०१३ रोजी सुरू झाले. सन २०१३ मध्ये पाच आठवडे, सन २०१४ मध्ये तीन, तर सन २०१५ मध्ये (१२ ऑगस्ट २०१५) पर्यंत १७ आठवडे चालू असल्याचे दिसून येते. हे काम सुरू होऊन केवळ दोन वर्षे झाली आहेत व ते काम सलग चालू आहे. त्यामुळे हे काम मागील तीन ते चार वर्षांपासून बंद नाही. तर ते प्रगतीत आहे. नारंगवाडी ते बेटजवळगा हे रस्त्याचे काम सार्वजनिक बांधकाम उप विभाग उमरगा यांचे मार्फत प्रगतीपथावर होते. त्याची थोडक्यात माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. कामाचे नांव :- नारंगवाडी ते बेटजवळगा शिवरस्ता किमी ०.०० ते १/३००
२. तांत्रिक मान्यता :- १२८ दि. २० मार्च २०१२ रक्कम रु. १४.४७ लक्ष
३. प्रशासकीय मान्यता :- दि. २६ मार्च २०१२ रक्कम रु. १४.४७ लक्ष (तहसील उमरगा)
४. काम सुरू दिनांक :- दि. ०६ जून २०१३
५. कामावर झालेला खर्च :- अकुशल रु. ५.५९ लक्ष व कुशल रु. ३.०५ लक्ष
एकूण रु. ८.६४ लक्ष

दि. २२ सप्टेंबर २०१५ रोजी पाहणीच्या वेळी दिसून आले की, हजेरीपट क्र. ३८१, कालावधी दि. ०६ ऑगस्ट २०१५ ते १२ ऑगस्ट २०१५ हे शेवटचे हजेरीपट असून रस्त्याच्या १३०० मी. लांबीवर खडी पसरविली आहे. रस्त्याच्या काही भागात मुरुम पसरविला आहे तर काही भागात मुरुमाचे ढीग आढळून आले. सध्यास्थितीत रस्त्याच्या कामाचा पूर्णत्वाचा दाखला दि. २२ जानेवारी २०१६ रोजी संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

❖ कळंब तालुक्यातील रस्त्याच्या कामांची माहिती देण्यात यावी.

● समितीने मौ. मोहा ता. कळंब येथील मोहा ते नागझरवाडी रस्ता भाग - ०१ या रस्त्याची पाहणी केली. पाहणी वेळी मा. समिती सदस्यांना खालील बाबी दिसून आल्या होत्या.

१. रस्त्यावर रोलर फिरविलेला नाही.
  २. रस्त्यावर दगड वर आलेले होते.
  ३. गिट्टी फोडणाऱ्या मजुरांनी तक्रार केली की, एप्रिल-मे महिन्यात तीन आठवडे काम करून सुध्दा त्यांची मजुरी मिळाली नाही.
  ४. काम करून सुध्दा मस्टर शून्य दाखविले आहे.
- हे चार मुद्दे पाहणी वेळी आढळून आले होते.

त्या अनुषंगाने उप जिल्हाधिकारी (रोहयो) यांनी दि. १७ ऑक्टोबर २०१५ रोजी मौ.मोहा येथील मोहा ते नागझरवाडी रस्ता भाग - ०१ या रस्त्याच्या कामाची प्रत्यक्ष केली व त्या रस्त्यावर काम केलेल्या कांही मजुरांचे जबाब नोंदविले.

रस्त्याची थोडक्यात माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. तांत्रिक मान्यता क्र. ४५१/२०१२ दि. ०३ मार्च २०१२ रक्कम रु. १३.९६ लक्ष तांत्रिक मान्यता देणारे कार्यालय - उप अभियंता (बां), जि.प.उपविभाग, कळंब
२. प्रशासकीय मान्यता क्र. ४०९/२०१२ दि. २१ मार्च २०१२ रक्कम रु. १३.९६ लक्ष प्रशासकीय मान्यता देणारे कार्यालय- तहसीलदार, कळंब
३. काम सुरु दिनांक २४ मे २०१२, काम बंद दिनांक ०४ मार्च २०१५
४. कामावर झालेला खर्च - अकुशल रु. ४.७१ लक्ष कुशल रु. २.२१ लक्ष एकूण रु. ६.९२ लक्ष
५. कामाची आजची स्थिती - सदर रस्त्यावर माहे जुलै-ऑगस्ट मध्ये पाणी टाकून दबाई केली आहे. त्यामुळे रस्त्यावर वर आलेले दगड दबून गेले आहेत.
६. मा. रोहयो समितीने रस्त्याच्या कामास भेट दिली तेव्हा रस्त्यावर खडी व मुरुम पसरविले होते व त्याची दबाई करणे बाकी होते. ही दबाई माहे जुलै-ऑगस्ट २०१५ मध्ये पाणी टाकून केली आहे.

मौ. मोहा येथील मजुरांनी या रस्त्यावर काम केले आहे त्यापैकी तीन कुटुंबातील दहा मजुरांशी उप जिल्हाधिकारी (रोहयो) यांनी चर्चा केली. मजुरांचे जबाब नोंदविण्यात आले. मजुरांनी जवाबात असे लेखी निवेदन केले आहे की, त्यांनी रस्त्यावर खडी फोडणे, खडी व मुरुम पसरविण्याचे काम केले आहे. त्यांना केलेल्या कामाची मजुरी पोष्टातील खात्यामार्फत मिळाली आहे व त्याबद्दल तक्रार नसल्याचे नमूद केले आहे.

दि. १७ ऑक्टोबर २०१५ रोजी चौकशीचे वेळी उप अभियंता जिल्हा परिषद बांधकाम उप विभाग, कळंब यांनी दिलेल्या अहवालानुसार दि. ०५ मार्च २०१५ ते ११ मार्च २०१५ व दि. १६ एप्रिल २०१५ ते २२ एप्रिल २०१५ या कालावधीत हजेरीपट निर्गमित करण्यात आले होते. तथापि, कामावर मजूर उपस्थित नसल्याने हजेरीपत्रक भरण्यात आले नाही. त्यामुळे मजुरी देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही असे नमूद केले आहे. प्रत्यक्ष पाहणी वेळी रस्त्याच्या कामाची दबाई केल्यामुळे वर आलेले दगड दबले असल्याचे दिसून आले. या रस्त्यावर काम केलेल्या कोणत्याही मजुरांची मजुरी देणे बाकी नसल्याचे गावात चौकशी अंती आढळून आले.

❖ कळंब तालुक्यातील कन्हारवाडी ते इटकूर रस्त्यांच्या कामाची जिल्हाधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी चौकशी करून समितीला अहवाल द्यावा.

● कळंब तालुक्यातील कन्हारवाडी ते इटकूर या रस्त्याची पाहणी मा. रोहयो समितीने दि. २६ जून २०१५ रोजी केली आहे. त्यावेळेस त्यांना रस्त्यावर कोणतेही काम केले नसल्याचे दिसून आले. म्हणून दि. २७ जून २०१५ रोजी बैठकीच्यावेळी मा. समिती प्रमुख यांनी सदर कामाची तात्काळ चौकशी करण्याचे आदेश दिले होते. त्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे आदेश क्र. २०१५/मग्रारोहयो/तांशा/सिआर/४२९, दि. २७ जून २०१५ अन्वये, श्री. व्ही.जी.मठपती, कार्यकारी अभियंता, (बांधकाम), जि.प. उस्मानाबाद यांच्या अध्यक्षतेखाली उपअभियंता (रोहयो) व नायब तहसीलदार (रोहयो), जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद अशी तीन सदस्यीय चौकशी समिती नियुक्त करण्यात आली होती. सदर चौकशी समितीने त्यांचा अहवाल दि. ०९ जुलै २०१५ रोजी सादर केला आहे. त्यानुसार कन्हारवाडी ते इटकूर रस्ता भाग-१ व भाग-२ या दोन भागात रस्त्याचे रुंदीकरणाचे काम मंजूर आहे. त्यापैकी भाग-१ चे कामावर हजेरीपट क्र. ३८४६ कालावधी दि. २६ फेब्रुवारी २०१५ ते ०४ मार्च २०१५ या कालावधीत मजुरामार्फत रु. ४०,३२० चे मुरुम खोदाईचे काम केले आहे. चौकशी अहवालानुसार सदर खुदाई ही श्रीमती तारामती कवडे यांच्या शेतात खोदला असल्याचे दिसून आले त्यानुसार मस्टर वरील मजुरांचा जबाब व पंचनामा करण्यात आलेला आहे तसेच चौकशी समितीने खदानीला भेट देऊन ग्रामस्थ व मजूर यांच्या समवेत पंचनामा करून कामाचे फोटो घेण्यात आलेले आहेत व तसा अहवाल जिल्हाधिकारी यांना सादर केलेला आहे.

हे जरी खरे असले तरी मा. विधिमंडळ समितीच्या भेटीच्या वेळी उपस्थित उप अभियंता यांना ही वस्तुस्थितीची माहिती असणे आवश्यक होते व त्यांनी मा.समितीस अवगत करणे आवश्यक होते. त्यामुळे त्यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करून विभागीय चौकशी करून सुरु करणे बाबत कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद पाटबंधारे विभाग क्र.१, उस्मानाबाद यांना दिनांक २५ डिसेंबर २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. त्याप्रमाणे कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद पाटबंधारे विभाग क्र. १ उस्मानाबाद यांचे कार्यालयीन आदेश क्र.आ-१/१८/२०१६/जा.क्र.उपाविका.१/वि.चौ./४९४ दिनांक २३ मार्च २०१६ नुसार श्री.ए.पी.शिंदे उप विभागीय अभियंता यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली आहे.

उप विभागीय अभियंता, पाटबंधारे उप विभाग, भूम ह.मु. कळंब यांचेकडील क्र.२ चे काम (कन्हेरवाडी व इटकूर भाग-२) प्रत्यक्ष पाहणी अंती काम न झाल्याचे आढळून आले. सदर कामाची ऑनलाईन माहिती पाहता या कामावर एकही इ-मस्टर जनरेट झालेले नाही व त्यावरील खर्च निरंक आहे. तसे तहसीलदार, कळंब यांचेकडून लेखी स्वरूपात पत्र प्राप्त आहे. विधानमंडळ रोहयो समिती जिल्हा बैठकीकरिता सादर करण्यात आलेली प्रश्नावली पुस्तिकेतील पान क्र. ९/८६ वरील अ.क्र. २७ (कन्हेरवाडी ते इटकूर रस्ता भाग-२) या कामावर रु. ९.५६ लक्ष इतका खर्च झालेला दिसतो. वरील माहितीनुसार सदरचा झालेला खर्च प्रिंट मिस्टेकमुळे दिसून येतो.

❖ जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेअंतर्गत असलेल्या चालू असलेल्या व पूर्ण झालेल्या कामांची सविस्तर माहिती देण्यात यावी.

● समितीच्या बैठकीनंतर महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी जिल्हास्तरावर यंत्रणा प्रमुखांची आढावा बैठक आयोजित करून कामे पूर्ण करण्यासाठी सूचना दिल्या. दि. १४/०७/२०१५, दि. ११/०८/२०१५, दि. २६/०८/२०१५, दि. १४/०९/२०१५ या तारखांना आढावा बैठका घेतल्या दि. १६/०९/२०१५ व २०/११/२०१५ रोजी आश्वासन पूर्तता करण्यासाठी यंत्रणेची आढावा बैठक घेतली. दि. १४/१०/२०१५ रोजी व्ही.सी.द्वारे सर्व तालुकास्तरीय अधिकारी यांच्याशी संपर्क साधून आश्वासन पूर्तता करण्यासाठी सविस्तर सूचना दिल्या आहेत.

दि. २७/११/२०१५ रोजी पंचायत समिती सभागृह, भूम येथे सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी व तांत्रिक अधिकारी यांचेसाठी एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेस उपविभागीय अधिकारी व तहसीलदार हजर होते. त्यानंतर प्रत्येक तालुक्यामध्ये कंत्राटी कर्मचारी ग्रामरोजगार सेवक, ग्रामसेवक सर्व कार्यान्वित यंत्रणेचे अधिकारी यांच्या कार्यशाळा घेण्यात येऊन अपूर्ण कामे पूर्ण करण्याबाबतचे ऑनलाईन प्रशिक्षण घेण्यात आले आहे.

समितीच्या दौऱ्यापूर्वीची म्हणजे सन २०१४-१५ पूर्वीची तालुकानिहाय सुरू केलेल्या व पूर्ण केलेल्या जून, २०१६ अखेरची सद्यःस्थिती खालीलप्रमाणे आहे :-

तालुका	२०१३-२०१४ व त्यापूर्वीची		२०१४-२०१५		एकूण	
	सुरू कामे	पूर्ण कामे	सुरू कामे	पूर्ण कामे	सुरू कामे	पूर्ण कामे
भूम	२०६७	१९०५	४०६	३८०	२४७३	२२८५
कळंब	३२२९	३०३७	१५२९	१२२३	४७५८	४२६०
लोहारा	७१२	६२४	१३६	७२	८४८	६९६
उमरगा	११५५	८७५	१५०	८४	१३०५	९५९
उस्मानाबाद	१०४२	१००३	४६	३१	१०८८	१०३४
परंडा	२४०६	१८१५	३३६	१५४	२७४२	१९६९
तुळजापूर	२१४०	१८८४	१६३	६३	२३०३	१९४७
वाशी	१६०९	१२७९	११८	९१	१७२७	१३७०
एकूण	१४३६०	१२४२२	२८८४	२०९८	१७२४४	१४५२०

वरील आकडेवारीनुसार सन २०१४-१५ व त्यापूर्वी सुरू करण्यात आलेली कामांची संख्या १७२४४ असून त्यापैकी जून, २०१६ अखेर पूर्ण झालेल्या कामांची संख्या १५१९८ आहे. पूर्ण कामाची टक्केवारी ८८.१३ इतकी आहे.

कामावर या अभियान :-

जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद यांनी दि. २५/०८/२०१५ रोजी मौ. भाटशिरपुरा, ता.कळंब येथे कामावर या अभियानास प्रारंभ केला. या अभियानांतर्गत सर्व तालुक्यांना भेटी देण्यात येऊन प्रत्येक गावात शेल्व तयार करणे, ग्रामसभा घेऊन प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करण्यासाठी जॉबकार्डधारक मजुरांना कामावर या आम्ही तुम्हाला काम देऊ असे आवाहन करण्यास तहसीलदार, गटविकास अधिकारी व इतर यंत्रणेचे अधिकारी यांना सूचित केले आहे. त्याचा परिणामी असा झाला की, या अभियानामुळे मग्नारोहयोच्या कामावर मजूर उपस्थितीत दुप्पटीने वाढ झाली आहे.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै, २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेच्या अपूर्ण असलेल्या कामांची सद्यःस्थिती काय आहे, सदरहू कामे अपूर्ण राहण्याची कारणे काय आहेत याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये एकूण ७६ कामे अपूर्ण होती. त्यातील ४३ कामे भौतिकदृष्ट्या पूर्ण झाली असून त्यापैकी २६ कामांसाठी शासनाकडून जिल्हाधिकारी कार्यालयात निधी प्राप्त होऊन त्यांची देयके अदा करण्यात आली आहेत. त्यानंतर त्यापैकी २६ कामांचा निधी शासनाकडून प्राप्त झालेला असून यामधील १६ कामांच्या पत मर्यादेमध्ये वाढ करण्याचा इश्यू असल्यामुळे त्यासंबंधीचा प्रस्ताव शासनाकडे पाठविण्यात आला आहे. तो निधी मिळण्याबाबत शासनास पत्र व्यवहार सुरू आहे. या ७६ कामांमधील उर्वरित जी ११ कामे वगळावयाची होती त्यापैकी ६ कामे रोजगार हमी योजनेतून विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून वगळण्यात आली आहेत. २२ कामे सुधारित प्रशासकीय मान्यतेअभावी अपूर्ण आहेत. त्यामुळे वगळण्याची बाकी असलेली ५ व सुधारित प्रशासकीय मान्यतेची २२ मिळून एकूण २७ कामे अपूर्ण आहेत. या कामांना जून, २०१६ अखेरपर्यंत मुदत होती. परंतु दिनांक १८ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयानुसार त्यांना मुदतवाढ न देण्याचा शासनाने निर्णय घेतल्याने ती कामे अपूर्ण राहिली आहेत. उपरोक्त प्रकरणी समितीने सचिवांच्या निदर्शनास आणले की, शासन निर्णयानुसार जी कामे करता येत नाहीत ती कामे इतर योजनांमधून पूर्ण करण्यात यावीत असे समितीने निर्देश दिले होते आणि नियोजन विभागाला देखील त्या कामांसाठी निधी देण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या होत्या. त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी प्रतिपादन केले की, समितीच्या निर्देशानुसार जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २९ जून, २०१६ रोजी यंत्रणांची बैठक घेण्यात आली होती. शासनाकडून २६ कामांना निधी प्राप्त झाला आहे. त्यानंतर १६ कामांचे अंदाजपत्रक बदलल्यामुळे त्यांची पत मर्यादा वाढविणे हा मुद्दा प्रलंबित आहे. या संदर्भात जिल्हाधिकारी कार्यालय शासनाकडे पाठपुरावा करित आहे. उर्वरित कामे दिनांक १८ मे, २०१६ रोजीच्या निर्णयानुसार इतर योजनांसाठी प्राप्त असलेल्या निधीमधून भागविण्यासाठी समितीने दिलेल्या निर्देशानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे २७ अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यास सुरुवात करण्यात आली असून जलसंधारण विभागाच्या लघुसिंचन विभागाकडील २१ कामे, लघु पाटबंधारे विभागाची ५ कामे आणि उस्मानाबाद मध्यम प्रकल्पांचे १ काम अशी कामे पूर्ण करण्यासाठी दिनांक १८ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार संबंधित यंत्रणा प्रमुखांना सूचना देण्यात आल्या आहेत.

रोजगार हमी योजना व मनरेगाच्या कामांसंदर्भातील अकुशल कामांचे पैसे दिले जातात. परंतु, कुशल कामांचे पैसे दिले जात नाहीत असे समितीने निदर्शनास आणले असता जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, यंत्रणास्तरावर अकुशल कामांना प्राधान्य देण्यात येते. कुशल कामांचे पेमेंट सन २०१२-१३ पासून प्रलंबित आहेत. तसेच एका तालुक्याचे मस्टर दुसऱ्या तालुक्यातील कामांसाठी वापरण्यात येऊन त्यामध्ये मजुरांची नावे बदलण्यात आली व मस्टरमध्ये खाडाखोड करण्यात आली, या बाबी निदर्शनास आलेल्या आहेत. त्या दृष्टीने चौकशीचे आदेश देण्यात आले आहेत. या प्रकरणी चौकशी पूर्ण होईपर्यंत पुढील कार्यवाही थांबविण्यात आली आहे. यासंदर्भात नियोजन विभागाच्या सचिवांनी आश्वासित केले की, कुशल व अकुशल कामांच्या प्रलंबित देयकांबाबतची माहिती घेण्यात येऊन ती देयके लवकरात लवकर अदा करण्यात येतील तसेच प्रलंबित प्रकरणांचा निपटारा देखील करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याने पाठविलेल्या प्रस्तावांची छाननी आयुक्त कार्यालयाने करावी, अशा सूचनांसह ते प्रस्ताव आयुक्त कार्यालयाकडे पाठविण्यात आले आहे. पुढील १५ दिवसात त्या प्रस्तावांनाही मंजुरी दिली जाईल. यासंदर्भात समितीने सूचित केले की, रोजगार हमी योजनेच्या संदर्भात केंद्र शासनाने असे जाहीर केले आहे की, रोजगाराची हमी आणि रोजगार भत्ता अशी या योजनेची दोन उद्दिष्टे आहेत. रोजगार निर्मितीबरोबरच मालमत्ताही निर्माण झाली पाहिजे. रोजगार हमी योजना व मनरेगा संदर्भातील कामे कंत्राटदाराने केली तरी त्या कामाचे पैसे शासनाने दिले पाहिजे.

शेततळ्यात साठविलेले पाणी झिरपून जाऊ नये म्हणून शेतकऱ्यांना तातडीने प्लास्टिक कागद वितरण करण्यासाठी कृषी विभागाशी समन्वय साधण्यात येतो का कारण, अनेक ठिकाणी रोजगार हमी योजनेतून शेततळी बांधण्यात आली आहेत. मात्र, त्यांना आच्छादनासाठी प्लॅस्टिक पुरविण्यात आलेले नाहीत. शेततळ्यांची कामे रोजगार हमी योजनेमधून केली जातात व नॅशनल हॉर्टिकल्चर मिशनच्या माध्यमातून प्लॅस्टिकचा पुरवठा केला जातो. या योजनेत वेगवेगळ्या आकारमानाची तळी घेतली जातात. नरेगा आणि राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत झालेल्या शेततळ्यांच्या अस्तरीकरणासाठी ५० टक्के अनुदानाची तरतूद असते. यासाठी ५० टक्के रक्कम राज्य शासन देत असते. त्यानंतर समितीने असेही निदर्शनास आणले की, ज्या भागांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर उष्णता आहे. त्या भागात शेतकरी शेततळी बांधतात, पाणी अडवतात आणि त्याचा वापर उन्हाळ्यात करतात परंतु शेततळ्याचे अस्तरीकरण न झाल्यामुळे पाण्याचे मोठ्या प्रमाणावर बाष्पीभवन होते व शेतकऱ्यांना त्याचा फायदा होत नाही. शेततळे बांधून झाल्याबरोबर शासनामार्फत अस्तरीकरणाची सुविधा उपलब्ध करून दिली पाहिजे व त्यासाठी रोहयो व कृषि या दोन्ही विभागांमध्ये समन्वय असला पाहिजे. त्यावर जिल्हा अधीक्षक, कृषि अधिकारी यांनी सांगितले की, पूर्वी प्लॅस्टिकचा कागद पुरवठा करणाऱ्या काही मोजक्याच कंपन्यांना मान्यता देण्यात आली होती. आता शासनाने नोंदणीकृत संस्थांची अट काढून टाकली असल्यामुळे अनेक कंपन्यांचे पर्याय उपलब्ध झाले आहेत व शेतकऱ्यांना पाहिजे त्या कंपनीचा प्लॅस्टिक कागद घेता येऊ शकेल. त्यावर समितीने सूचना केली की, शेततळे बांधल्यानंतर अस्तरीकरणासाठी तातडीने प्लॅस्टिक कागद उपलब्ध झाला पाहिजे व त्यासाठी संबंधित दोन विभागांमध्ये समन्वय असला पाहिजे, या दृष्टीने विभागाने कार्यवाही करावी.

वैयक्तिक शौचालय, गुरांसाठी गोठे, पोल्ट्री या योजनांच्या माध्यमातून रोहयोची कामे करावीत तसेच अपूर्ण असलेली कामे प्राधान्याने पूर्ण करावीत तसेच शेततळ्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या पॉलिथिन पेपरसाठी ५० टक्के रक्कम शासनाने व ५० टक्के रक्कम शेतकऱ्यांनी भरावी असा नियम आहे. परंतु शेतकऱ्यांना ५० टक्के रक्कम भरणे अशक्य असल्यामुळे विशेष बाब म्हणून गुणोत्तर प्रमाणामध्ये (रेश्योमध्ये) बदल करण्यात येऊन तो ७५.२५ अशा प्रमाणात करण्यात यावा अशीही समितीने सूचना केली.

रोहयोच्या माध्यमातून गुरांचा गोठा करण्यासाठी किती क्षेत्रफळाची आवश्यकता असते व त्यासाठी शासनाकडून किती निधी प्राप्त होतो. यामध्ये मोहा, ता.कळंब येथील श्री. सुडके या लाभार्थ्यांचा गाय गोठ्याचा आराखडा चुकीचा असल्याचे समितीस निदर्शनास आले आहे. या प्रकरणी माहिती देण्यात यावी अशी समितीने पृच्छा केली असता जिल्हाधिकारी यांनी मूळ प्रश्नाला बगल देऊन असे प्रतिपादन केले की, शेतकऱ्यांना गाय तेथे गोठा यामध्ये श्री. गव्हाण यांच्या गोठ्याचा प्रस्ताव मंजूर झालेला असून त्याला मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यामध्ये ७० हजार ५११ एवढ्या जनावरांसाठी गोठा बांधण्याचे काम दिनांक २ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी काम पूर्ण झालेले आहे. याची माहिती सदर शेतकऱ्याला संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. तसेच उपरोक्त कामाची सर्व मजुरांना मजुरी प्रदान करण्यात आली आहे.

तुळजापूर तालुक्यातील मौजे आरळी येथील शेतारस्त्याच्या प्रकरणाची सद्यःस्थिती काय आहे असे समितीने विचारले असता जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, या कामासाठी तांत्रिक मान्यता सन २०११ मध्ये मिळाली होती. सदर काम दिनांक ३१ मे, २०१२ पासून सुरू झाले होते. या कामावर ५.४६ लाख रुपये खर्च झाला आहे. सदर प्रकरणात कौटुंबिक वाद असल्यामुळे प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून न्यायालयाने कोणताही स्थगिती आदेश दिला नसल्यामुळे दिनांक १७ सप्टेंबर, २०१५ पासून हे काम पुन्हा सुरू करण्यात आलेले आहे आणि हे काम आता संपण्याच्या मार्गात आहे. या प्रकरणी कार्यान्वयन यंत्रणा ही गटविकास अधिकारी असून ते ग्रामविकास विभागाच्या अखत्यारीत येत असल्यामुळे त्यांच्याविरुद्ध कार्यवाही करण्याचे नियोजन विभागास अधिकार नाहीत.

जिल्ह्यातील अपूर्ण कामे बंद असण्याची कारणे काय आहेत असे समितीने विचारले असता जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, एकूण ९३८ कामांपैकी सध्या ७६ कामे अपूर्ण आहेत. त्यापैकी ३४ कामांची देयके अद्यापपर्यंत आलेली नाहीत व ८ कामे प्रलंबित आहे. सदरहू कामांमधून १० कामे वगळण्यात आलेली असून उर्वरित २४ कामांचे सुधारित अंदाजपत्रक तयार करण्यात आलेले आहे. उपरोक्त कामांचे सुधारित अंदाजपत्रकाचे प्रस्ताव १० वर्षांपासून प्रलंबित असण्याची कारणे काय आहेत असे समितीने विचारले असता उपायुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय यांनी सांगितले की, सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतच्या प्रस्तावास जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून मंजूरी देण्यात आली आहे. विभागीय आयुक्त कार्यालयास पाठविण्यात आलेल्या ८ प्रस्तावांपैकी ३ प्रस्तावांना मंजूरी देण्यात आली आहे. ५ प्रस्ताव अद्यापही प्रलंबित आहे.

सन १९९७-९८ पासून २०१५ पर्यंत मनरेगाच्या कुशल कामांवरील पैसे संबंधितांना देण्यात आलेले नाही असे समितीने निदर्शनास आणले असता जिल्हाधिकारी यांनी प्रतिपादन केले की, मनरेगाच्या अकुशल कामांचे पैसे मजुरांना प्रदान करण्यात आले आहे. तथापि, कुशल कामांचे पैसे संबंधितांना देणे बाकी असून त्याकरिता शासनाकडे निधी मागविण्यात आला आहे. शासनाकडून निधी आल्यानंतर संबंधितांना त्यांचे पैसे अदा करण्यात येतील. यावर समितीने सूचना केली की, प्रथम जुन्या कामांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता मिळण्यासाठी यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांनी प्रयत्न करावेत जेणेकरून कुशल कामांचे पैसे प्रलंबित राहणार नाहीत.

शासनस्तरावर उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अपूर्ण कामांची किती प्रकरणे प्रलंबित आहेत आणि त्यांची सद्यःस्थिती काय आहे असे समितीने विचारले असता त्यावर नियोजन विभागाच्या अवर सचिवांनी सांगितले की, रोहयोच्या अपूर्ण कामांच्या वेतनासंदर्भातील प्रस्ताव शासनस्तरावर प्रलंबित नाही. तथापि, पाझर तलावाची ३ कामे सुधारित अंदाजपत्रकाच्या मान्यतेसाठी प्रलंबित आहे. त्याबाबतचा प्रस्ताव वित्त व नियोजन विभागास सादर करण्यात आलेला आहे. अपूर्ण कामांच्या संदर्भातील जिल्ह्यातील सर्व प्रस्ताव शासनाकडे पाठविण्यात यावेत अशी समितीने सूचना केली असता जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, अपूर्ण कामांच्या संदर्भात, जमीन अधिग्रहणाबाबत काही प्रश्न निर्माण झाले आहेत तसेच काही कामांच्या संदर्भातील प्रकरणे न्यायालयात प्रलंबित आहेत आणि काही कामांचे भूसंपादनाचे पैसे मिळाले नसल्याने शेतकऱ्यांनी आक्षेप घेतले आहे. तथापि, याबाबत शासन निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

रोजगार हमी योजनेच्या विविध योजनांकरिता किती निधी खर्च करणार आहेत अशी समितीने पृच्छा केली असता नियोजन विभागाच्या सचिवांनी सांगितले की, सन २०१५-२०१६ मध्ये ६५ कोटी रुपयांचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले आहे. त्यानुसार माहे मार्च, २०१५ मध्ये ६ कोटी रुपये खर्च केला आहे. त्यावर समितीने सूचित केले की, शासनाने राज्यात दरवर्षी रोजगार हमी योजनेतून ७ ते ८ हजार कोटी रुपये व उस्मानाबादसारख्या जिल्ह्यात किमान ३०० ते ४०० कोटी रुपये खर्च केला पाहिजे. सदरहू खर्च प्रामुख्याने रस्ते, जलसंधारणाची कामे, वृक्ष लागवड, रोपवाटीका गाव तेथे रस्ता, गाव तेथे तलाव, गाव तेथे वनराई, गाव तेथे बगीचा, गाव तेथे घर, गोठा, घर तेथे शोषखुडे अशी विशेष कामे करायला पाहिजेत. उपरोक्त सर्व योजना शाश्वत स्वरूपाची असल्याने केंद्र सरकारकडे जेवढे पैसे मागण्यात येतील तेवढा त्यांच्याकडून निधी मिळेल. रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून लोक काम करतील अशी योजना तयार होणे अपेक्षित आहे. यासंदर्भात विभागाने प्रस्ताव तयार करून त्याची अंमलबजावणी करावी असे समितीने निर्देश दिले.

अभिप्राय व शिफारशी :

(१) सन २०११-१२ ते २०१४-१५ या कालावधीतील वार्षिक नियोजन आराखडयात वार्षिक नियोजनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार जलसंवर्धनाची ५५ टक्के, पाटबंधाऱ्याची ५ टक्के, वनीकरण, सामाजिक वनीकरणाची १० टक्के, रस्ते व इतर ३० टक्के याप्रमाणे कामाचे वार्षिक नियोजन करणे आवश्यक असताना सन २०११-१२ ते २०१४-१५ या कालावधीतील वार्षिक नियोजन मार्गदर्शक तत्वानुसार झालेली नसल्याचे समितीला निदर्शनास आले. उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये प्रामुख्याने रस्त्यांचीच कामे करण्यात येऊन जलसंधारणाच्या कामांवर दुर्लक्ष करण्यात आल्याने त्याबाबत समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली. तरी, यापुढे जलसंधारणाच्या कामांची टक्केवारी जास्तीत जास्त वाढविण्याबाबत योग्य पध्दतीने नियोजन करण्यात यावे व केलेल्या कार्यवाहीबाबत समितीला तीन महिन्यात अवगत करण्यात यावे अशी समितीची शिफारस आहे.

(२) शेततळ्यांची कामे रोजगार हमी योजनेमधून केली जातात. मनरेगा व राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत झालेल्या शेततळ्यांच्या अस्तरीकरणासाठी शासनाकडून ५० टक्के अनुदान दिले जाते व ५० टक्के रक्कम शेतकऱ्याला भरावी लागते असे विभागाच्या सचिवांनी समितीला सांगितले असता त्यावर समितीने सूचना केली की, शेततळ्यासाठी शासनाकडून लाभाध्यांना देण्यात येणारी अनुदानाची रक्कम ५० टक्क्यांवरून ७५ टक्क्यांपर्यंत वाढविण्यात यावी. तसेच ज्या भागामध्ये मोठ्या प्रमाणावर उष्णता आहे. त्या भागात शेतकरी शेततळी बांधतात, पाणी अडवतात आणि त्याचा वापर करतात. परंतु शेततळ्याचे अस्तरीकरण न झाल्यामुळे पाण्याचे मोठ्या प्रमाणावर बाष्पीभवन होते व त्याचा लाभ शेतकऱ्यांना होत नाही. यास्तव शेततळ्याचे काम पूर्ण झाल्यावर शेततळ्याच्या अस्तरीकरणासाठी तातडीने प्लॅस्टिक कागद उपलब्ध करून देण्यासाठी नियोजन (रोहयो) व कृषि विभाग यांनी समन्वय साधून कार्यवाही करावी व करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(२) मजुरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेला खर्च :-

समितीने कळंब तालुक्यातील पिंपळा-डोळगाव येथे नाला खोलीकरण्याच्या कामाच्या ठिकाणी भेट दिली त्यावेळी मजुरांच्या सोयी सवलतीसाठी वेगळी तरतूद असतानाही मजुरांसाठी शेट तयार करण्यात आले नव्हते. जेवणासाठी स्वतंत्र जागा व पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यात आले नव्हते. तसेच मजुरांच्या लहान मुलांसाठी आवश्यक असलेल्या सोयीसुविधाही पुरविण्यात आलेल्या नव्हत्या. यासंदर्भात मजुरांकडून समितीकडे तक्रारीही करण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे सदरहू ठिकाणी नियमाप्रमाणे आवश्यक त्या सोयीसुविधा पुरविण्यात याव्यात, अशी समितीने सूचना केली.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ मजुरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेल्या खर्चाची माहिती देण्यात यावी.

● मग्रारोहयो अंतर्गत कामावर मजुरांच्या सोयी सवलतीवर झालेल्या खर्चाची माहिती सन २०११-१२, २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-२०१५ या वर्षाची तालुकानिहाय माहिती परिशिष्ट क्र. दोन वरील प्रपत्रात देण्यात आली आहे.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै, २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, मजुरांच्या सोयी सवलतीवर कामावरील एकूण खर्चाच्या ३ टक्के इतकी रक्कम खर्च होणे आवश्यक असताना सन २०११-२०१२ ते २०१४-२०१५ या वर्षांमध्ये मजुरांच्या सोयी सवलतीवर खूपच कमी रक्कम खर्च होण्याची कारणे काय आहेत यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, मजुरांच्या सोयीसाठी सन २०११-१२ मध्ये १.७०, सन २०१२-१३ मध्ये १.२६, सन २०१३-१४ मध्ये ०.९२, सन २०१४-१५ मध्ये १.६१ एवढा खर्च करण्यात आला आहे. यामध्ये मुख्यतः मजुरांसाठी लागणारी हत्यारे, औजारे, पिण्याच्या पाण्याच्या पुरवठ्यासाठी लागणारे साहित्य, मजुरांना द्यावयाचे भाडे यांचा समावेश आहे. याबरोबरच मजुरांसाठी लागणाऱ्या हत्यारांना धार लावणे यावरही पैसे खर्च केलेले आहेत तसेच काही ठिकाणी पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करण्यासाठी मजूर नेमला जातो तर काही ठिकाणी बैलगाडीने पाणी आणावे लागते. या बाबींवर यंत्रणानी खर्च केलेला आहे. त्यावर समितीने निदर्शनास आणले की, महिला व पुरुष मजुरांना दुपारच्या वेळी भोजनासाठी व आराम करण्यासाठी झाडाखाली बसण्याची व्यवस्था करणे आणि कामाच्या ठिकाणी झाड नसेल तर मांडव टाकणे, मजुरांच्या लहान मुलांसाठी पाळणाघराची व्यवस्था करणे, तात्काळ वैद्यकीय मदत (फर्स्ट एड बॉक्स) उपलब्ध करणे, इ. सुविधांचा शासन निर्णयामध्ये समावेश असला तरी त्या सुविधा कामांवर असलेल्या मजुरांसाठी उपलब्ध करून दिल्या जात नाहीत. त्यावर नियोजन विभागाच्या सचिवांनी स्पष्ट केले की, समितीने निदर्शनास आणलेली बाब खरी असून मजुरांच्या सोयी सवलतीवर मागील तीन चार वर्षांमध्ये खर्चाचे प्रमाण नगण्य झालेले आहे. तथापि, भविष्यात मजुरांना आवश्यक त्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याबाबतच्या सूचना दिल्या जातील.

अभिप्राय व शिफारशी :

उस्मानाबाद जिल्ह्यात मजुरांच्या सोयी सवलतीवर कमी खर्च झालेला आहे. शासन निर्णयानुसार मजुरांच्या सोयीसवलतीवर ३ टक्के रक्कम खर्च करणे आवश्यक आहे. मजुरांच्या सोयीसवलतीसाठी सन २०११-१२ मध्ये एकूण खर्चाच्या १.७०, सन २०१२-२०१३ मध्ये १.२६, सन २०१३-२०१४ मध्ये ०.९२, सन २०१४-२०१५ मध्ये १.६१ एवढा खर्च करण्यात आला आहे. ही बाब निश्चितच योग्य नाही.

मजुरांना झाडाखाली जेवणासाठी बसण्याची व्यवस्था करणे आणि कामांच्या ठिकाणी झाड नसेल तर शेट उभारणे, मजुरांच्या लहान मुलांसाठी पाळणा घरांची व्यवस्था करणे, पिण्यासाठी निर्जंतुक पाणी व तात्काळ वैद्यकीय मदत पुरविणे इत्यादी सोयी सवलती मजुरांना उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. मजुरांना जास्तीत जास्त सोयी सवलती दिल्या तर मजुरांच्या उपस्थितीत निश्चितच वाढ

होते. तरी, यापुढे रोजगार हमी योजनेच्या कामावरील मजुरांना देण्यात येणाऱ्या सोयीसुविधांवर शासन निर्णयानुसार ३ टक्के रक्कम खर्च करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीबाबत समितीला तीन महिन्यांच्या आत अवगत करण्यात यावे अशी समितीची शिफारस आहे.

(३) मजुरांची नोंदणी :-

संपूर्ण जिल्ह्यात मजुरांची नोंदणी किती झाली आहे असे समितीने विचारले असता जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, जिल्ह्यात ५,४४,३०० एवढ्या मजुरांची नोंदणी झालेली असून त्यामध्ये नोंदणीकृत कुटुंबांची संख्या २,१४,९०५ इतकी आहे व त्यापैकी २,९१,०४४ इतक्या व्यक्तींना जॉब कार्डचे वाटप केले आहे. याप्रकरणी समितीने विचारणा केली की, नोंदणीकृत मजुरांचे पंतप्रधान जन-धन योजनेसाठी राष्ट्रीयकृत बँकेत खाते उघडले आहे का, त्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, पंतप्रधान जन-धन योजनेतर्गत बऱ्याच लोकांचे खाते जीसीसी बँकेत उघडण्यात आले आहे. ज्या लोकांचे खाते तेथे नाही त्यांचे खाते राष्ट्रीयकृत बँकेत उघडले जात आहे. तसेच काही मजुरांचे खाते पोस्टात आहे. याप्रकरणी समितीने सूचना केली की, नोंदणीकृत मजुरांचे खाते हे राष्ट्रीयकृत बँकेतच असावे आणि त्यांना सर्व सेवा बायोमॅट्रिक पद्धतीने देण्यात याव्यात.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ जिल्ह्यात किती मजुरांना जॉब कार्ड दिले व त्यापैकी किती लोकांचे पंतप्रधान जन-धन योजनेनुसार खाते उघडले आहे.

● सर्वप्रथम कामावर येण्यास इच्छुक असलेल्या माणसाची नोंदणी ग्रामपंचायत स्तरावर करून कुटुंबास एक जॉबकार्ड देण्यात येते. नमुना नं. ४ मध्ये कामाची मागणी रोजगार सेवकाकडे प्राप्त झाल्यानंतर लगेच त्यास काम उपलब्ध करून दिले जाते. आधार क्रमांकाशी जोडून असलेल्या मजुरांचे बँकेतील खात्यावर त्यांनी केलेल्या कामाची मजुरी जमा करण्यात येते. अशा प्रकारची पद्धत सर्व जिल्ह्यात अवलंबण्यात येत आहे. जिल्ह्यातील मजूर नोंदणी व पंतप्रधान जन-धन योजने अंतर्गत उघडलेल्या खात्याची माहिती खालील प्रमाणे आहे :-

जिल्ह्यात एकूण कुटुंब कल्याण २,१८,७८६ असून नोंदणीकृत मजूर संख्या ५,४४,८२५ इतकी आहे. त्यापैकी कार्यरत मजुरांची संख्या १,१३,९७४ इतकी असून कार्यरत मजुरांपैकी ६१,५४५ मजुरांची खाती पोस्ट ऑफिसमध्ये असून ४५,७७५ मजुरांची खाती बँकेमध्ये उघडण्यात आलेली आहेत.

उस्मानाबाद जिल्ह्यात पंतप्रधान जन-धन योजने अंतर्गत एकूण ३,५८,१४९ खाती उघडण्यात आली आहेत.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, जिल्ह्यातील नोंदणी केलेल्या कुटुंबांना तसेच मजुरांना जॉब कार्डचे वाटप करण्यात आले आहे काय, त्यातील किती मजुरांचे अद्यापपर्यंत बँकेत खाते उघडले नाही त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, नोंदणीकृत मजुरांची संख्या जवळपास ५.४४ लाख एवढी आहे. त्यापैकी २.०८ लाख लोकांना अगोदरच जॉब कार्ड दिले आहे. सध्या कार्यरत मजुरांची संख्या १.१३ लाख आहे. पंतप्रधान जन-धन योजनेमध्ये जवळपास ३.५८ लाख मजुरांची खाती उघडण्यात आलेली आहेत. जिल्हा मध्यवर्ती बँक सध्या अडचणीत असल्यामुळे ४५,००० मजुरांची खाती पोस्टामध्ये आहेत. ही खाती हळूहळू बँकेत हस्तांतरित करण्यात येणार आहेत. अशा प्रकारे जन-धन योजने अंतर्गत १० टक्के खाती काढण्याचे काम झालेले आहे. त्यावर समितीने सूचना केली की, ५० टक्के खाती पोस्टाच्या माध्यमातून काढण्यात येऊ नयेत कारण एका कुटुंबातील जर १० व्यक्तींची खाती पोस्टामध्ये असतील तर त्या कुटुंबातील व्यक्तींना फार त्रास होतो. त्यापेक्षा बँकांमध्ये जास्तीत जास्त खाती काढण्यात यावीत.

अभिप्राय व शिफारशी :

उस्मानाबाद जिल्ह्यात ५,४४,३०० इतक्या मजुरांची नोंदणी करण्यात आली असून त्यामध्ये नोंदणीकृत कुटुंबांची संख्या २,१४,९०५ इतकी आहे व त्यापैकी २,९१,०४४ इतक्या व्यक्तींना जॉब कार्डचे वाटप करण्यात आलेले आहे. सध्या कार्यरत मजुरांची संख्या १,१३,९७४ इतकी आहे. पंतप्रधान जन-धन योजनेच्या माध्यमातून जवळपास ३.५८ लाख मजुरांची खाती ही पोस्टात उघडण्यात आल्यामुळे त्या कुटुंबातील व्यक्तींना फार त्रास होतो. यास्तव, यापुढे पंतप्रधान जन-धन योजनेतर्गत मजुरांचे खाते हे जवळच्या राष्ट्रीयकृत बँकेतच उघडण्यात यावे व मजुरांना सर्व सेवा बायोमॅट्रिक पद्धतीने देण्यात याव्यात व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(४) मजुरीचे वाटप :-

रोजगार हमी योजनेच्या व मग्राहोहयोच्या कामांचे मोजमाप, नोंदी घेणे व मजुरांच्या मजुरी वाटपास विलंब होणे यासंदर्भात कोणकोणत्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करण्यात येणार आहे असे समितीने विचारले असता जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, ज्या ज्या

तालुक्यामध्ये तहसीलदार, गटविकास अधिकारी, यंत्रणांचे अधिकारी किंवा अन्य अधिकाऱ्यांमार्फत वेळेवर मजुरी अदा करण्यात आलेली नाही त्यांच्यावर महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजना कायदा, २००५ च्या कलम २५ अन्वये दंडात्मक कारवाई करण्यात आली असून त्यांच्या सेवा पुस्तकातही नोंद घेण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे समितीच्या निदेशानुसार मजुरांना वेळेवर मजुरी मिळण्याच्या दृष्टीकोनातून सर्व संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांच्यासाठी भूम येथे एक कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती. या कार्यशाळेमध्ये सर्व मजुरांना ऑनलाईन पद्धतीने वेळेवर मजुरीचे वाटप कसे करावे, या संदर्भातील मार्गदर्शन करण्यात आले आहे. याबाबत समितीने सूचित केले की, रोजगार हमी योजनेच्या कामाची मागणी, कामाची सुरीवात, मजुरी अदा करणे यासाठी शासनाने शासन निर्णयाद्वारे १४ दिवसांची साखळी तयार करून दिलेली आहे. तेवढ्या कालावधीत ही सर्व कार्यवाही पूर्ण होणे अपेक्षित आहे. विभागाकडे फार मोठी यंत्रणा यासाठी कार्यरत असताना सुद्धा मजुरी अदा करण्याच्या संदर्भात तक्रारी येत असतात. मजुरांना जर वेळेवर मजुरी मिळाली नाही तर ते रोजगार हमी योजनेच्या कामावर येण्यास उत्सुक नसतात. एकीकडे या योजनेसाठी शासनाने प्रचंड प्रमाणावर निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे आणि दुसरीकडे मजुरांअभावी निधी पडून आहे. मात्र, रोजगाराअभावी लोक इतरत्र स्थलांतर करीत आहेत. ह्या परिस्थितीमध्ये बदल घडवून आणण्यासाठी व योजनेची प्रभावीपणे अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने जिल्हाधिकारी यांनी काळजी घ्यावी. त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी आश्चस्त केले की, यंत्रणेतील दोष दूर करून काटेकोर अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीकोनातून उपाययोजना करण्यात येतील.

भूम, परांडा तालुक्यामध्ये इतर तालुक्यातील संगणकाचे पासवर्ड वापरून व हजेरीपटामध्ये बदल करून पैश्याची अफरातफर केली असल्याचे समितीला भेटीच्या वेळी निदर्शनास आले. यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी स्पष्ट केले की, हे प्रकरण कळब तहसील क्षेत्रातील असून त्याप्रकरणात संबंधितांवर भारतीय दंड संहितामधील कलम ४२०, ४६७, ४६८, ४७१, १६७ आणि ३४ अंतर्गत गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. या प्रकरणात जे कंत्राटी कर्मचारी होते त्यांना सेवेतून काढून टाकण्यात आले असून त्यांना पुन्हा सेवेत सामावून घेतलेले नाही.

कळब व वाशी तालुक्यातील विविध ठिकाणांची पाहणी करतांना समितीला निदर्शनास आले की, वाशी तालुक्यात वापरण्यात न आलेली हजेरीपत्रके कळब तालुक्यात वापरण्यात आली. सदरहू बाब गंभीर स्वरूपाची असून त्याबाबतची चौकशी करण्यात येऊन संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कडक कारवाई करण्यात यावी अशी समितीने सूचना केली. त्याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी प्रतिपादन केले की, एका तालुक्याचे हजेरीपत्रके दुसऱ्या तालुक्याला वापरणे ही शासनाची फसवणूक असून त्याबाबतची चौकशी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून करण्यात येत आहे. सदरहू हजेरीपटामध्ये खाडाखोड करण्यात आल्याचे चौकशीच्या वेळी निदर्शनास आलेले आहे. भारतीय दंड संहितेच्या संबंधित कलमान्वये संबंधितांविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला असून संबंधितांना निलंबित करण्यात आलेले आहे. या प्रकरणांमध्ये तहसिलदारांचा सुद्धा समावेश आहे.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ परांडा तालुक्याच्या तत्कालीन तहसीलदार यांच्याविरुद्ध करण्यात आलेल्या कारवाईची माहिती देण्यात यावी.

● श्रीमती वैशाली पाटील, तत्कालीन तहसीलदार, परांडा या परांडा येथे कार्यरत असताना त्यांनी स्वतः कॅशबुक लिहिणे, यंत्रणेऐवजी ठेकेदाराच्या नावाने धनादेश वाटप करणे अशा स्वरूपाच्या तक्रारी मा. रोहयो समिती सदस्य यांना तपासणीवेळी प्राप्त झाल्या होत्या व या बाबीची चर्चा दि. २७ जून २०१५ रोजीच्या बैठकीत झाली होती. त्याअनुषंगाने अहवाल पाठविल्यानुसार मा. विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद यांचे आदेश क्र.२०१५/रोहयो/जन-२/सीआर-१०, दि. १३ जुलै २०१५ अन्वये श्रीमती वैशाली पाटील तत्कालीन तहसीलदार, परांडा यांना निलंबित करण्यात आले आहे व त्यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी सुरू करण्यात आली आहे.

जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे आदेश क्र.२०१५/मग्रारोहयो/कक्ष-२/सीआर-८, दि. ३१ ऑगस्ट २०१५ अन्वये उपविभागीय अधिकारी, भूम यांचे अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या पाच सदस्यांच्या चौकशी समितीने चौकशी अहवाल विभागीय आयुक्त कार्यालयास दि. ०५ सप्टेंबर २०१५ रोजी सादर केला आहे. त्याअनुषंगाने त्यांचेविरुद्ध विभागीय चौकशीचे परिशिष्ट १ ते ४, पुराव्याचे अभिलेख व सेवा तपशिल विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना दि. १२ ऑक्टोबर २०१५ रोजी सादर केला आहे. विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद यांचे दिनांक १८ एप्रिल २०१६ रोजीच्या आदेशान्वये चौकशी अधिकारी म्हणून प्रादेशिक विभागीय चौकशी अधिकारी, औरंगाबाद यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे व त्यांचे मार्फत चौकशीची कार्यवाही सुरू आहे.

❖ कळब व वाशी तालुक्यात दुसऱ्या तालुक्यातील हजेरीपत्रके वापरण्यात आली आहे. त्याबाबत करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची माहिती देण्यात यावी.

● ३० हजेरीपटांचे क्रमांक खालील प्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	ह.प.क्रमांक	अ.क्र.	ह.प.क्रमांक	अ.क्र.	ह.प.क्रमांक
१	५४९८०	११	६३४३३	२१	६३४५९
२	५४९८१	१२	६३४३४	२२	६३४६०
३	५४९८२	१३	६३४३५	२३	६३४६३
४	५४९८३	१४	६३४३६	२४	६३४६६
५	५४९८४	१५	६३४३७	२५	६३४६७
६	५४९८५	१६	६३४३८	२६	६३८५५
७	५७६७८	१७	६३४३९	२७	६३८९४
८	६३४३०	१८	६३४५१	२८	६३९००
९	६३४३१	१९	६३४५५	२९	७४४३२
१०	६३४३२	२०	६३४५७	३०	७५८५५
एकूण . .				३०	

उपरोक्त नमूद हजेरीपत्रके गटविकास अधिकारी, वाशी यांनी सन २०१२-१३ या वर्षात कामावर वापरण्यासाठी इंदापूर व दसमेगांव या ग्रामपंचायतीला दि. २८ जून २०१२, दि. ११ जुलै २०१२, दि. १३ ऑगस्ट २०१२, दि. २१ ऑगस्ट १२, दि. १२ सप्टेंबर २०१२, दि. ०६ जुलै २०१२ व दि. १७ जानेवारी २०१३ रोजी वितरीत केली आहेत. या ३० हजेरीपटांपैकी हजेरीपट क्रमांक ६३४५१ हे मौ.इंदापूर येथील दत्त महादेव गपाट यांच्या विहीरीच्या कामासाठी कालावधी दि. १० मे २०१२ ते १६ मे २०१२ या कालावधीसाठी वापरले आहे. ६३४५१ हे हजेरीपट वगळता उर्वरीत २९ हजेरीपत्रके कोणत्याही कामावर वापरल्याचे दिसून येत नाहीत व संबंधीत यंत्रणेने ते रद्द केल्याचे दिसून आले आहे. हजेरीपट क्रमांक ५४९८४, ६३४३५ व ७५८५५ वगळता २६ हजेरीपत्रके वर नमूद केलेल्या क्रमांकासारखे क्रमांक असलेले हजेरीपट तयार करून कळंब तालुक्यात वापरण्यात आली आहेत. परंतु या हजेरीपत्रकावरील मजुरांना मजुरी वाटप केलेली नाही. या प्रकरणात पोलीस स्टेशन कळंब येथे पहिली खबर क्र. ३३४५/२०१५ दि. १७/०३/२०१५ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. खाली नमूद कर्मचाऱ्या विरुद्ध पोलीस स्टेशन कळंब येथे IPC अंतर्गत कलम ४२०, ४६७, ४६८, ४७१, १६७ व ३४ नुसार गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे.

१. श्री. डी. एच. राठोड, तत्कालीन तहसीलदार, कळंब, २. डी. एम. शिंदे, नायब तहसीलदार, तहसील कळंब, ३. श्री. एन. डी. पवार, अव्वल कारकून, तहसील कळंब, ४. श्री. एस. यु. पठाण, लिपि, तहसील कळंब ५. श्री. पी. बी. घुमरे उप अभियंता, पाटबंधारे, उप विभाग, भूम, मु. कळंब, ६. श्री. एस. के. फड, शाखा अभियंता, पाटबंधारे उप विभाग, भूम, मु.कळंब ७. श्री. गणेश शिवाजी फत्तेपूर, कंत्राटी लेखापाल, तहसील कळंब.

तहसीलदार, कळंब यांचे दि. ०४ मे २०१६ रोजीच्या अहवालानुसार उपरोक्त ७ कर्मचाऱ्यांपैकी श्री. पी.बी.घुमरे उप अभियंता, पाटबंधारे उप विभाग, भूम मु. कळंब, वगळता उर्वरीत सहा अपचारी कर्मचारी यांना अटक करण्यात आली होती आज रोजी सदर कर्मचारी यांची न्यायालयाने जामीन मंजूर केल्याने जामीनावर मुक्तता झाली आहे.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीला विभागीय सचिवांनी माहिती दिली की, परांडा तालुक्याच्या तत्कालीन तहसीलदार श्रीमती वैशाली पाटील यांना त्यांनी स्वतः कॅशबुक लिहिणे, यंत्रणेऐवजी ठेकेदारांच्या नावे धनादेशाचे वाटप करणे अशा अनियमित कामांबद्दल निर्लंबित केलेले आहे. त्यावर समितीने सूचित केले की, रोहयोची कामे करताना जर कोणताही अधिकारी किंवा कर्मचारी नियमाप्रमाणे काम करणार नसेल तर त्याच्या विरुद्ध कारवाई करण्याचे जिल्हाधिकाऱ्यांना अधिकार आहेत. अशा कर्मचाऱ्यांविरुद्ध कडक कारवाई करावी.

अभिप्राय व शिफारशी :

(१) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील परांडा तालुक्याच्या तत्कालीन तहसिलदार यांच्या कार्यकाळात कामे अपूर्णा अवस्थेत असणे व त्यासंदर्भात स्थानिक लोकांकडून तक्रारी येणे, रोहयोच्या कुशल कामांचे पैसे हे परस्पर ठेकेदारास वाटप करणे, कॅशबुकमध्ये खाडाखोड करणे, हजेरीपटात नावे बदलणे व एका तालुक्याच्या हजेरीपटाची दुय्यमप्रत (Duplicate) करून दुसऱ्या तालुक्यात वापरणे. याबाबी समितीने साक्षीच्या वेळी निदर्शनास आणल्या असता जिल्हाधिकारी यांनी परांडा तालुक्याच्या तत्कालिन तहसिलदार यांच्या उपरोक्त आरोपासंदर्भात सहमती दर्शवली व चौकशीचे आदेश देण्यात आलेले आहेत असे समितीला सांगितले.

उपरोक्त प्रकरणी समिती अशी शिफारस करते की, परांडा तालुक्याच्या तत्कालीन तहसीलदार यांच्याविरुद्ध चालू असलेली विभागीय चौकशी विहित कालावधीत पूर्ण करणे अपेक्षित होते. तथापि, अद्यापपर्यंत त्यांची विभागीय चौकशी पूर्ण करण्यात आली नसल्याबाबत समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली. तरी, याप्रकरणी परांडा तालुक्याच्या तत्कालीन तहसिलदार यांच्यासंदर्भात विभागीय चौकशी लवकरात लवकर पूर्ण करून त्यांच्यावर कठोर शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी जेणेकरून त्यांना पुनःस्थापित करण्याचा प्रश्न उद्भवणार नाही. या प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीला एक महिन्याच्या आत सादर करण्यात यावा.

(२) उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये इतर तालुक्यातील संगणकाचे पासवर्ड वापरून पैश्यांचा अपहार करण्यात आला असल्याचे समितीला भेटीच्या वेळी निदर्शनास आले. त्याबाबत समितीने विचारणा केली असता जिल्हाधिकारी यांनी स्पष्ट केले की, हे प्रकरण कळंब तहसील क्षेत्रातील असून याप्रकरणी संबंधित दोषी अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर भारतीय दंड संहितेमधील कलम ४२०, ४६७, ४६८, ४७१, १६७ आणि ३४ अंतर्गत गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. त्यांच्यापैकी काही लोकांना अटक झालेली आहे तसेच याप्रकरणात जे कंत्राटी कर्मचारी होते त्यांना सेवेतून काढून टाकण्यात आले असून त्यांना पुन्हा सेवेत सामावून घेतलेले नाही.

त्यावर समितीने सूचना केली की, याप्रकरणी संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांची मालमत्ता जप्त करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना आहेत. अशा प्रकारे संबंधित दोषी अधिकारी/कर्मचारी यांची मालमत्ता जप्ती व दंडाची रक्कम त्यांच्याकडून वसूल करण्यात आल्यास त्यांना आर्थिक फटका बसेल असे समितीचे मत आहे. तरी, उपरोक्त प्रकरणी न्यायालयीन निर्णयाच्या अधीन राहून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यांत देण्यात यावी, अशी समितीची शिफारस आहे.

(५) सामाजिक वनीकरण :-

उस्मानाबाद तालुक्यात वृक्ष लागवडीचे कामे, सिंचन विहिरीची कामे तसेच शेत रस्त्यांची कामे समाधानकारक झाली नसल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. त्याबाबत समितीने नाराजी व्यक्त केली.

उस्मानाबाद तालुक्यातील ढोकी येथील सामाजिक वनीकरण विभागाच्या अंतर्गत असलेल्या ४ रोपवाटिकामधून जवळपास ४ लाख रोपे तयार करण्यात येतात. सदरहू रोपे कोणकोणत्या ठिकाणी लावण्यात आली आहेत अशी समितीने पृच्छा केली असता जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी यांनी विदित केले की, ढोकी येथील रोपवाटिकामध्ये चार लाख रोपे तयार करण्याचे उद्दिष्ट होते. यामध्ये दोन लाख चिंचेची, ५० हजार आंब्याची रोपे तयार करण्यात आली होती आणि १ लाख ५० हजार सिताफळाची रोपे तयार करावयाची होती. तथापि, चिंचेची १ लाख ८३ हजार रोपे व सिताफळाची १ लाख ४ हजार रोपे तयार झाली आहेत. अशा प्रकारे एकूण ४ लाख रोपांपैकी २ लाख ९४ हजार रोपे तयार करण्यात आली असून दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे पाण्याअभावी उर्वरित रोपे जळून गेली आहेत.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, ढोकी येथील रोपवाटिकेच्या संदर्भात करण्यात आलेल्या चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई करण्यात आली त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी विदित केले की, उपरोक्त रोपवाटिकेसाठी ४ लाख रोपांची निर्मिती करण्यात आली होती. माहे मार्च, २०१३ मध्ये पावसाच्या अभावी शेती जळून गेली असे सांगण्यात आले त्याबाबत तहसिलदारांमार्फतही चौकशी करण्यात आली व शिस्तभंग विषयक प्राधिकारी यांना शिस्तभंग कारणे विषयक कळविण्यात आले आहे. याप्रकरणी समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली व आपले मत व्यक्त करतांना म्हटले की, समितीच्या दौऱ्याच्या वेळी जी कामे पूर्ण करण्यासाठी सूचना दिल्या आहेत त्यानुसार ती कामे मंत्रालयीन अधिकाऱ्यांबरोबर समन्वय साधून पूर्ण करणे आवश्यक आहेत. ज्या कर्मचाऱ्यांनी कामामध्ये दिरंगाई किंवा चालढकल केली असेल त्यांच्यावर कडक कार्यवाही करणे अपेक्षित आहे. त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी स्पष्टीकरण देताना सांगितले की, समितीचा दौरा झाल्यानंतर यंत्रणेने जिल्ह्यात विविध उपक्रमे राबविले आहेत. जिल्ह्यात “कामावर या अभियान” हा उपक्रम दिनांक २५ ऑगस्ट २०१५ पासून राबविण्यास सुरुवात केली. या अभियानांतर्गत सर्व तालुक्यांना भेटी देऊन प्रत्येक गावात शेल्व तयार करणे तसेच ग्रामसभा घेऊन प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करण्यासाठी जॉबकार्डधारक मजुरांना कामावर येण्याचे आवाहन करण्यासाठी तहसीलदार, गटविकास अधिकारी आणि इतर यंत्रणांचे अधिकारी यांना सूचित केले व त्यानुसार त्यांनी काम केल्यामुळे त्याचा परिणाम असा झाला की, महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेच्या कामावर उपस्थित राहणाऱ्या मजुरांच्या संख्येमध्ये दुप्पटीने वाढ झाली तसेच पूर्ण झालेल्या कामांची टक्केवारी ८८.१३ इतकी आहे. या संदर्भात सन २०१४-२०१५ च्या तुलनेत सन २०१५-१६ मध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली आहे. तसेच समितीच्या दौऱ्यामुळे कामांच्या संख्येत वाढ झाली असून अनेक नवीन कामे हातामध्ये घेतली आहेत.

अभिप्राय व शिफारशी :

उस्मानाबाद तालुक्यातील ढोकी येथील रोपवाटीकेमध्ये सामाजिक वनीकरणाच्या माध्यमातून ४ लाख रोपे तयार करण्यात आली. तथापि, रोपवाटिकेमध्ये तयार करण्यात आलेल्या रोपांचे वितरण व्यवस्थितरित्या करण्यात आले नाही. रोपवाटिकेमध्ये तयार करण्यात आलेली रोपे पावसाच्या अभावी जळून गेली असे जिल्हा यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांकडून समितीला सांगण्यात आले. याप्रकरणी समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली.

सामाजिक वनीकरणांतर्गत रोपवाटिकांमधील रोपे जिवंत ठेवण्यासाठी पुरेसे लक्ष देणे गरजेचे होते. मात्र सामाजिक वनीकरणाच्या योजनेतून जिल्ह्यामध्ये झालेला खर्चाचा विचार केला तर फलनिष्पती नगण्य झाल्याचे समितीला निदर्शनास आले. ही बाब पर्यावरणाच्या तसेच राज्याच्या विकासाच्या दृष्टीने हानीकारक आहे. समितीच्या मते या योजनेकडे वन विभागाच्या संबंधित कर्मचाऱ्यांनी पुरेसे लक्ष दिलेले नाही. यास्तव झाडांच्या लागवडीसंदर्भात केलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करून वृक्षारोपण अधिकाधिक चांगल्या रीतीने करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करावेत तसेच ढोकी येथील रोपवाटीकेच्या संदर्भात संबंधित दोषी अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करण्यात येऊन त्यासंदर्भातील अहवाल समितीला तीन महिन्यांच्या आत सादर करण्यात यावा अशी समितीची शिफारस आहे.

(६) फलोत्पादन :-

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वृक्ष लागवडीची परिस्थिती काय आहे असे समितीने विचारले असता जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी यांनी सांगितले की, जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून जास्तीत जास्त झाडे लावण्याचा कार्यक्रम हाती घेण्यात आला आहे. रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून कृषि विभागास फळबाग योजनेसाठी निधी दिला जातो व कृषि विभागाकडून फळबाग योजनेसाठी अनुदान दिले जाते आणि दरवर्षी त्यासाठी लक्षांक देण्यात येतो. मागील चार वर्षात जिल्ह्यात दुष्काळामुळे नवीन फळबागांची जास्त प्रमाणात लागवड झालेली नाही. तथापि, भविष्यकाळात जिल्ह्यामध्ये फळबागांची संख्या वाढविण्याकडे विशेष लक्ष देण्यात येईल. त्यावर समितीने सूचना केली की, शासनाच्या निधीवर अवलंबून न राहता लोकसहभागातून वृक्ष लागवड योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करावी तसेच वैयक्तिक लाभाच्या योजनांची माहिती लाभार्थ्यांना द्यावीत. रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून फळबाग योजनेसाठी निधी दिला जातो. तथापि, दुष्काळ किंवा गारपिटीमध्ये फळबागांचे नुकसान झाल्यास रोजगार हमी योजनेतून मदत मिळणे आवश्यक आहे. फलोत्पादनासाठी असलेल्या शेतजमिनीत गांडूळ खताचे प्रमाण वाढवून सदरहू योजना २५:७५ हया प्रमाणात बसविल्यास सेंद्रिय शेतीचे प्रमाण व शेतीची प्रत सुधारेल.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून करण्यात आलेल्या फळबाग योजनेची माहिती देण्यात यावी.

● रोजगार हमी योजना व महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत सन २०११-१२, २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-१५ या वर्षात खालीलप्रमाणे फळबाग लागवड करण्यात आली.

१. रोजगार हमी योजना फळबाग लागवड.

विवरण	लागवड वर्षे				शेरा
	२०११-२०१२	२०१२-२०१३	२०१३-२०१४	२०१४-२०१५	
लक्षांक (हे)	३०७.२५	२८६.२६	५०.००	२१०.५०	
साध्य (हे)	१७६.९०	१९३.०६	०.००	२१०.५०	
जिवंत झाडांची टक्केवारी	८५.००	८६.२५	०.००	१००.०	

२. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना फळबाग लागवड

विवरण	लागवड वर्षे				शेरा
	२०११-२०१२	२०१२-२०१३	२०१३-२०१४	२०१४-२०१५	
लक्षांक (हे)	०.००	०.००	१५४.४१	३६.००	
साध्य (हे)	०.००	०.००	९५.२१	१३.६०	
जिवंत झाडांची टक्केवारी	०.००	०.००	९२.००	९५.००	

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै, २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, जिल्ह्यात फळबाग योजना वाढीसाठी कोणते प्रयत्न करण्यात आले आहेत त्यावर जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी यांनी सांगितले की, फळबाग लागवडीसाठी रोजगार हमी योजनेतून कामे सुरू केलेली आहेत. सदर योजना सन २०११-१२ मध्ये सुरू करण्यात आलेली आहे. त्यावर समितीने विचारणा केली की, सन २०१४-२०१५ आणि २०१५-२०१६ मध्ये अश्या प्रकारच्या कोणकोणत्या योजना सुरू केलेल्या आहेत व सदरहू योजनेच्या माध्यमातून किती कामे करण्यात आलेली आहेत. रोजगार हमी योजनेतून लक्षांक नाही तर जेवढी झाडे लावायची तेवढी लावू शकतो. यामध्ये विशेष असा प्लॅन तयार केलेला आहे काय, नवीन पद्धतीची फळझाडे, फुलझाडे लावण्यासाठी काही नवीन योजना तयार करून प्रस्तावित केलेले आहे काय, यासाठी कोणती योजना तयार केली व त्याचा किती लोकांनी फायदा घेतला. त्यासंदर्भात जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी यांनी विदित केले की, फळझाडे लागवडीसाठी रोजगार हमीमध्ये लक्षांक आहे. राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेमध्ये लक्षांकांची अट नाही. त्यामध्ये ३६ हेक्टरवर लागवड केलेली आहे. फुले, भाजीपाला उत्पादन यासाठी राष्ट्रीय फळबागा उभारणीमध्ये ५० टक्के अनुदानावर ही योजना आहे. त्यातून बरीच लागवड केलेली आहे. त्यावर समितीने सूचित केले की, यामध्ये अधिक कामे करणे गरजेचे आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यात ३६ हेक्टरवर लागवड होणे हे फार नगण्य आहे. जिल्ह्यात लोकसंख्येचा विचार करता कृषीवर आधारित लोकांसाठी कृषी विभागाकडून भरीव योजना झाली पाहिजे. त्यावर जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी यांनी सांगितले की, केंद्र शासनाचा जी राष्ट्रीय फलोत्पादन योजना आहे त्यातून हे काम केलेले आहे. यासाठी जवळ जवळ १४ हजार ६०० शेतकऱ्यांचे गट स्थापन केलेले आहेत. या गटांच्या माध्यमातून पॉली हाऊस, क्लस्टर तयार केले जाते. फुले व भाजीपाल्याचे उत्पादन केलेले आहे. यासंदर्भात नियोजन विभागाच्या सचिवांनी सांगितले की, उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी यासंदर्भात अद्यापपर्यंत कार्यक्रम निश्चित केलेला नाही. यावर्षी पाऊस चांगला असल्याने कोकणामध्ये २५ हजार हेक्टर फळझाडे लावण्याचा कार्यक्रम हाती घेतला आहे. त्याचप्रमाणे मराठवाड्यामध्ये प्रस्ताव तयार करण्यात येत आहे. जिल्ह्यामध्ये ६ लाख झाडे लावलेली आहेत. विशेषकरून कृषी विभागाच्या सहाय्याने ७ हजार जांभळाची झाडे लावलेली आहेत. तसेच जवळपास साडेपाच हजार हेक्टर झाडे लावण्याचे वन विभागाला आदेश दिलेले आहेत.

अभिप्राय व शिफारशी :

(१) जिल्ह्यात फळबाग योजना वाढीसाठी कोणकोणते प्रयत्न करण्यात आले आहेत असे समितीने विचारले असता समितीला सांगण्यात आले की, फळबाग व फळझाडे लावण्यासाठी रोजगार हमीमध्ये लक्षांक दिलेला आहे. तथापि, राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेमध्ये लक्षांकांची अट नाही. जिल्ह्यात ३६ हेक्टरवर फळझाडांची लागवड होणे फार नगण्य असून जिल्ह्यातील लोकसंख्येचा विचार करता कृषीवर आधारित फळझाड लागवडीची भरीव योजना अंमलात आणण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(२) रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून फळबाग लागवडीसाठी कृषि विभागास निधी दिला जातो व त्यांच्याकडून फळबाग योजनेसाठी अनुदान देण्यात येऊन दरवर्षी फळबाग लागवडीसाठी लक्षांक देण्यात येतो. तथापि, जिल्ह्यामध्ये मागील चार वर्षांत असलेल्या दुष्काळामुळे नवीन फळबागांची जास्त प्रमाणात लागवड झालेली नाही. त्यामुळे भविष्यकाळात जिल्ह्यामध्ये फळबागांची संख्या वाढविण्याकडे विशेष लक्ष देणे आवश्यक आहे. शासनाच्या निधीवर अवलंबून न राहता लोकसहभागातून वृक्षलागवड योजनेची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी तसेच वैयक्तिक लाभाच्या योजनांची माहिती लाभार्थ्यांना द्यावीत त्याचप्रमाणे दुष्काळ किंवा गारपीटीमध्ये फळबागांचे नुकसान झाल्यास रोजगार हमी योजनेतून लाभार्थ्यांना आर्थिक मदत देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

उपरोक्त दोन्ही शिफारशींच्या अनुषंगाने शासनाने केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यांच्या आत सादर करण्यात यावी.

(७) जवाहर विहर कार्यक्रम :-

समितीच्या पाहणी दौऱ्याच्या वेळी निदर्शनास आले की, शेतकऱ्याला विहीर मंजूर करण्यात आल्यानंतर तो विहिरीचे काम करतो. परंतु झालेल्या कामाचे पैसे त्याला मिळण्यास बऱ्याच अडचणींना सामोरे जावे लागते. काही ठिकाणी विहीर पूर्ण झाल्यानंतरच विहिरीचे पैसे देण्यात येतील असे यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांकडून सांगितले जाते. त्यामुळे शेतकऱ्यांना विहिरीच्या कामासाठी टप्पाटप्पाने पैसे देणे गरजेचे आहे, अशी समितीने सूचना केली.

जिल्ह्यातील बऱ्याच शेतकऱ्यांच्या विहिरीची कामे अर्धवट अवस्थेत आहेत. रोहयोच्या सदरहू विहिरींना शासनाकडून निधी उपलब्ध होणे आवश्यक आहे व त्याकरिता अर्थसंकल्पात तरतूद करण्यासाठी शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्यात यावा अशी समितीने शिफारस केली.

कळंब तालुक्यातील मोहा गावातील विहिरींना समितीने भेट दिली त्यावेळी लाभार्थ्यांना विहिरींच्या अनुदानाचा पैसे मिळाले नसल्याचे समितीला निदर्शनास आले. त्यासंदर्भातील कारणे काय आहेत याबाबतची माहिती समितीला देण्यात यावी अशी समितीने विचारणा केली, परंतु विभागीय अधिकाऱ्यांकडून त्याबाबत समितीला माहिती प्राप्त झाली नाही.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासित केल्यानुसार समितीने प्रश्नावलीच्या माध्यमातून उपस्थित केलेल्या प्रश्नांची पुढीलप्रमाणे माहिती देण्यात आली.

❖ विहिरीचे काम पूर्ण होऊन सुद्धा लाभार्थ्यांना विहिरीच्या अनुदानाचे पैसे दिले जात नसल्याने त्याबाबतची कारणे काय आहेत.

● श्री. आश्रुबा मडके यांच्याबरोबरच श्री. विभिषण बब्रुवान मडके, धनाजी किसन शिंदे व पोपट भगवान मडके यांच्या विहिरीची मा. रोहयो समिती सदस्य यांनी पाहणी केली होती. त्यांच्या विहिरीची कामे पूर्ण करण्याबाबत सूचित करून देयके देण्याच्या सूचना संबंधितास देण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार या चारही विहिरीची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

मौजे मोहा, ता. कळंब येथील श्री. आश्रुबा मडके यांनी सन २०१३-१४ मध्ये विहिरीचे काम केले आहे. त्यांना अकुशल मजुरी पोटी रु. १,०३,५४४ एवढी रकमेचे वाटप करण्यात आले आहे तसेच इतर तीन लाभार्थ्यांबाबतची माहिती खालीलप्रमाणे आहे :-

गांव	लाभार्थ्यांचे नाव	गट नंबर	अकुशल रक्कम प्रदान	शेरा
मोहा, ता. कळंब	श्री. आश्रुबा मडके	९९५	रु. १०३५४४	विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. विभिषण बब्रुवान मडके	९९५	रु. १३६५१८	कुशल रु. ६८६४ विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. धनाजी किसन शिंदे	६३९	रु. ६७८४८	विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. पोपट भगवान मडके	८९५	रु. ११७१६५	विहिर पूर्ण

शासन निर्णय दि. २१ ऑगस्ट २०१४ नुसार वरील लाभार्थ्यांना विहिरीच्या कामाचे अंतिमीकरण करण्यात आले आहे. त्यामुळे संबंधित लाभार्थ्यांचे कोणतेही अकुशल : कुशल देयक देणे प्रलंबित नाही सदर विहिरीची कामे अंतिम करण्यापूर्वी संबंधित शेतकऱ्यांची संमती घेण्यात आलेली आहे.

❖ जिल्ह्यातील अपूर्ण असलेल्या जवाहर विहिरींची माहिती देण्यात यावी व पूर्ण करण्यासाठी किती निधीची आवश्यकता आहे.

● कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे, जिल्हा परिषद उस्मानाबाद यांनी सादर केलेल्या दि. २९ जून २०१६ रोजीच्या अहवालाप्रमाणे शासन निर्णय दि. २३ जानेवारी २०१४ नुसार जिल्ह्यात अपूर्ण जवाहर विहिरींची संख्या ९९ होती त्यापैकी जुन्या रोहयोतून पूर्ण करावयाच्या २६ जवाहर विहिरींपैकी २१ पूर्ण व ५ अपूर्ण आहेत. उर्वरित ७३ विहिरींपैकी ६ विहिरी पूर्ण व एक विहीर शेतकऱ्यांने जमीन विकल्यामुळे रद्द केल्याने एकूण ६६ विहिरी मग्नारोहयोमध्ये वर्ग करण्यात आल्या. वर्ग करण्यात आलेल्या ६६ विहिरींचे कारणनिहाय वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे :-

(अ) मग्नारोहयोमध्ये एकूण वर्ग केलेल्या विहिरी -	६६
१. सुरु न झालेल्या विहिरी -	२०
२. पूर्ण झालेल्या विहिरी -	१०
३. जमीन विकलेले व मयत लाभधारक यांच्या विहिरी -	०२
४. नकार दिलेल्या लाभधारकांच्या विहिरी -	०६
५. प्रगतीपथावरील विहिरी -	२८
एकूण -	६६

(ब) अपूर्ण जवाहर विहिरी -	२६
१. पूर्ण झालेल्या विहिरी -	२१
२. प्रगतीपथावरील विहिरी -	०१
३. सुरु विकलेले लाभधारक -	०२
४. जमीन विकलेले लाभधारक -	०१
५. नकार दिलेल्या लाभधारकांच्या विहिरी -	०१
एकूण -	२६

अपूर्ण जवाहर विहिरी पूर्ण करण्यासाठी रु. ९८८५१३/- इतका निधी लागणार आहे व तो कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, जि.प., उस्मानाबाद यांच्या कार्यालयाकडे उपलब्ध आहे. उपलब्ध निधीमध्ये अपूर्ण जवाहर विहिरी पूर्ण होतील.

❖ विहिरीचे काम पूर्ण होऊन सुद्धा लाभार्थ्यांना विहिरीच्या अनुदानाचे पैसे दिले जात नसल्याने त्याबाबतची कारणे काय आहेत.

● श्री. आश्रुबा मडके यांच्याबरोबरच श्री. विभिषण बब्रुवान मडके, धनाजी किसन शिंदे व पोपट भगवान मडके यांच्या विहिरीची मा. रोहयो समिती सदस्य यांनी पाहणी केली होती. त्यांच्या विहिरीची कामे पूर्ण करण्याबाबत सूचित करून देयके देण्याच्या सूचना संबंधितास देण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार या चारही विहिरीची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

मौजे मोहा, ता. कळंब येथील श्री. आश्रुबा मडके यांनी सन २०१३-१४ मध्ये विहिरीचे काम केले आहे. त्यांना अकुशल मजुरी पोटी रु. १,०३,५४४ एवढी रकमेचे वाटप करण्यात आले आहे तसेच इतर तीन लाभार्थ्यांबाबतची माहिती खालीलप्रमाणे आहे :-

गांव	लाभार्थ्यांचे नाव	गट नंबर	अकुशल रक्कम प्रदान	शेरा
मोहा, ता. कळंब	श्री. आश्रुबा मडके	९९५	रु. १०३५४४	विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. विभिषण बब्रुवान मडके	९९५	रु. १३६५१८	कुशल रु. ६८६४ विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. धनाजी किसन शिंदे	६३९	रु. ६७८४८	विहिर पूर्ण
मोहा, ता. कळंब	श्री. पोपट भगवान मडके	८९५	रु. ११७१६५	विहिर पूर्ण

शासन निर्णय दि. २१ ऑगस्ट २०१४ नुसार वरील लाभार्थ्यांना विहिरीच्या कामाचे अंतिमीकरण करण्यात आले आहे. त्यामुळे संबंधित लाभार्थ्यांचे कोणतेही अकुशल : कुशल देयक देणे प्रलंबित नाही सदर विहिरीची कामे अंतिम करण्यापूर्वी संबंधित शेतकऱ्यांची संमती घेण्यात आलेली आहे.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने दिनांक ५ जुलै २०१६ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेण्यात आली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, जिल्ह्यातील किती विहिरीची कामे सध्या अपूर्ण आहेत. सदरहू विहिरीची कामे अपूर्ण राहण्याची कारणे काय आहेत, अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी काय प्रयत्न करण्यात येत आहेत, जुन्या विहिरींची कामे पूर्ण करण्यासाठी किती दायित्व लागणार आहे. महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेमध्ये वर्ग करण्यात आलेल्या ६६ विहिरींपैकी २५ विहिरी सुरु न करण्याची कारणे काय आहेत. त्याचप्रमाणे ६ लाभधारकांनी विहिरी घेण्यास नकार दिल्याची कारणे काय आहेत त्यासंदर्भात मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी सांगितले की, जिल्ह्यात विहिरीचे खोदकाम व पुनर्भरण करणे हे काम २५३ ग्रामपंचायतीमध्ये सुरु आहे. मनरेगा अंतर्गत योजना सुरु झाल्यापासून ९ हजार २६४ विहिरी मंजूर आहेत. त्यापैकी ७ हजार ३७ विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत आणि सद्यःस्थितीमध्ये १७०७ विहिरींचे कामे सुरु आहे. यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी प्रतिपादन केले की, यापूर्वी ९९ जवाहर विहिरी अपूर्ण होत्या. त्यापैकी जुन्या रोहयोतून २६ विहिरी पूर्ण करावयाच्या होत्या. जवाहर विहिरीपैकी २१ विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत. ५ विहिरी अपूर्ण आहेत. उर्वरित ७३ विहिरींपैकी ६ विहिरी पूर्ण व १ प्रस्तावित विहिर शेतकऱ्याने जमीन विकल्यामुळे ती रद्द करण्यात आली. एकूण ६६ विहिरी मनरेगामध्ये वर्ग करण्यात आल्या व त्या ६६ विहिरींचे वर्गीकरण असे आहे की, २० विहिरी शेतकऱ्यांनी सुरु केल्या नाहीत. १० विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत. दोन शेतकरी मयत झालेले व जमीन विकलेले आहेत. ६ लाभार्थ्यांनी आर्थिक अडचण असल्यामुळे विहिरी करण्यास नकार दिला. त्यांची नावे (१) श्रीमती सुमनबाई नागनाथ जाधव, महालेगराची वाडी, (२) श्री. विजय कुमार शेषेराव वडदरे, कराळे, ता. तुळजापूर, एचबी १७९०-४अ

(३) श्री. अंगत इश्वर थोरात, धानुरी, ता.लोहार, (४) श्रीमती सुलाबाई महादेव गोरे, मोघा (खु), लोहार, (५) श्री. सुरेश ढेपे, आंबी, भुम, (६) श्री. आयुब पठाण, आंबी, भुम अशी आहेत. त्यावर समितीने सूचित केले की, गरीबातील गरीब शेतकरी विहिरीच्या कामासाठी पैसे उभे करतो त्याला एकही रुपया खर्च करण्याची आवश्यकता भासता कामा नये. अशा प्रकारची रोहयोची प्रणाली विकसित करणे आवश्यक आहे. जो मजुर असेल तो त्या शेतकऱ्याकडून सातव्या दिवशी पैसे घेत असतो. विहिरीसाठी भांडवल शेतकरी स्वतः उभे करत असतो. अशा वेळी त्याला शासनाकडून पैसे मिळत नसल्यामुळे तो अडचणीत येतो व पुन्हा कर्ज काढतो. शेतकरी अशाप्रकारे पुन्हा त्या दुष्ट चक्रामध्ये सापडतो. विहिरीचे काम झाल्यावर त्या शेतकऱ्याच्या खात्यामध्ये ७ दिवसात किंवा जास्तीत जास्त ४० दिवसांमध्ये पैसे जमा झाले पाहिजेत अशी प्रणाली विकसित करणे आवश्यक आहे.

अभिप्राय व शिफारशी :

समितीने बैठकीच्या वेळी जिल्ह्यातील विहिरीबाबत माहिती विचारली असता समितीला सांगण्यात आले की, मनरेगा अंतर्गत योजना सुरू झाल्यापासून ९ हजार २६४ विहिरी मंजूर आहेत. त्यापैकी ७ हजार ३७ विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत आणि १७०७ विहिरींचे काम सुरू आहे तसेच ९९ जवाहर विहिरी अपूर्ण होत्या. त्यापैकी रोजगार हमी योजनेतून २६ विहिरी पूर्ण करावयाच्या होत्या. जवाहर विहिरीपैकी २१ विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत व ५ विहिरी अपूर्ण आहेत. उर्वरित ७३ विहिरी पैकी, ६ विहिरी पूर्ण व १ प्रस्तावित विहिरी शेतकऱ्यांने जमीन विकल्यामुळे रद्द झाली. एकूण ६६ विहिरी मनरेगाकडे वर्ग करण्यात आलेल्या आहेत. त्यामध्ये २० विहिरी शेतकऱ्यांनी सुरू केल्या नाहीत व १० विहिरी पूर्ण झालेल्या आहेत. २ शेतकरी मयत झालेले व जमीन विकलेले आहे. तसेच ६ लाभार्थ्यांनी आर्थिक अडचण असल्यामुळे विहिरी करण्यास नकार दिला. तथापि, समितीला दौऱ्याच्या वेळी निदर्शनास आले की, लाभार्थ्यांना विहिरीच्या अनुदानाचे पैसे मिळण्यास बऱ्याच अडचणींना सामोरे जावे लागते तर काही लाभार्थ्यांनी विहिरीचे पैसे मिळतच नाही. त्यामुळे बऱ्याच शेतकऱ्यांच्या विहिरीचे कामे अर्धवट अवस्थेत आहेत. याबाबत समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली.

उस्मानाबाद जिल्ह्यात दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे शेतकरी विहिरीच्या कामासाठी आपल्याकडील बचतीचे पैसे खर्च करतो तर कधी कर्ज काढून विहिरीचे काम पूर्ण करतो परंतु विहिरीच्या कामावर असलेल्या मजुरांचे पैसे त्याला शासनाकडून मिळत नाही. या कारणांमुळे तो अडचणीत येऊन पुन्हा कर्ज काढतो व कर्जाच्या दुष्ट चक्रामध्ये सापडतो. याबाबत संबंधित यंत्रणांनी योग्य नियोजन व योग्य वेळी निधीची मागणी न केल्यामुळे विहिरीची कामे पूर्ण होऊ शकली नाही तसेच लाभार्थ्यांना मजुरीचे पैसे मिळालेले नाहीत. जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांना विहिरींचा लाभ मिळण्यासाठी प्रोत्साहित करण्यात यावे व आवश्यक तेवढा निधी शासनाने उपलब्ध करून देण्यात येऊन शेतकऱ्यांच्या खात्यामध्ये ७ दिवसात पैसे जमा होण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना करण्यात याव्यात व अपूर्ण असलेल्या विहिरी पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने कालबद्ध कार्यक्रम आखण्यात यावा व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीला तीन महिन्यात देण्यात यावा अशी समिती शिफारस करीत आहे.

परिशिष्ट—एक
कामाचे वार्षिक नियोजन

वार्षिक नियोजन

क) वरील कालावधीत नियोजनाचे वार्षिक आराखडे पूर्ण झाले असल्यास जिल्हा आराखड्याचे स्वरूप

सन २०११-१२ ते २०१४-१५ (माहे मार्च २०१५ अखेर) चे वार्षिक नियोजन आराखड्याचे स्वरूप खालील प्रमाणे आहे.

सन २०११-२०१२

अ.क्र.	कामाचे प्रकार	सन २०११-१२			
		एकूण कामे (संख्या)	अंदाजित खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकूण खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६
१	जलसंधारण व जलसंवर्धन कामे	२३८७४	११७२४.६८	१३८.८०	१३.२२
२	दुष्काळ प्रतिबंधक कामे (बिनकरणासहिल)	३५५०	७५८९.५४	७२.२७	८.५६
३	जलीसिंचन कालव्यांची कामे (लघु व सुक्ष्म जलसिंचनाची कामे)	६०००	११४००.००	४९.६२	१२.८६
४	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती नविन भु-धारक किंवा हीदरा आवास योजनेच्या लाभार्थ्यांच्या जमिनीसाठी जलीसिंचन निर्माण करण्याची कामे	२१३०	४२१५.३०	३२.६८	४.७५
५	पारंपारिक पाणी साठ्यांची योजनेची नुतनोकरण करणे व तलावातील गाळ काढणे	१८६	१८२.५०	१.८२	०.२१
६	भू-विकासाची कामे	११९३	२९८.२५	२.९७	०.३४
७	पुरिनियंत्रण, पुरसंरक्षकाची कामे, पाणथळ क्षेत्रात चा-याची कामे				
८	ग्रामीण भागात वारामाही जोडरस्त्यांची कामे	५५०५	२९५५१.००	१२२.२७	३३.३३
९	केंद्र शासनाची चर्चा करून राज्य शासनाने ठरविलेली कामे	९	९०.००	०.५१	०.१०

क) वरील कालावधीत नियोजनाचे वार्षिक आराखडे पूर्ण झाले असल्यास जिल्हा आराखड्याचे स्वरूप

सन २०११-१२ ते २०१४-१५ (माहे मार्च २०१५ अखेर) चे वार्षिक नियोजन आराखड्याचे स्वरूप खालील प्रमाणे आहे.

सन २०१२-२०१३

अ.क्र.	कामाचे प्रकार	सन २०१२-१३			
		एकुण कामे (संख्या)	अंदाजित खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकुण खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६
१	जलसंधारण व जलसंवर्धन कामे	२४०८२.००	३२५,३६.४५	११५.५०	३६.६१
२	दुष्काळ प्रतिबंधक कामे (वनिकरणासहित)	४८९.००	२०१०.२६	५६.१४	२.२७
३	जलसिंचन कालव्यांची कामे (लघु व सूक्ष्म जलसिंचनाची कामे)	५०००.००	९५००.००	३९.३०	१०.७१
४	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती निवन भु-धारक किंवा इंदिरा आवास योजनेच्या लोभाऱ्यांच्या जमिनीसाठी जलसिंचन निर्माण करण्याची कामे	८४००.००	१६८१३.५४	४१३.३७	१८.९६
५	पारंपारीक पाणी साठ्यांची योजनेची नुतनीकरण करणे व तलावातील गाळ काढणे	११४८.००	२२९६.००	१५.८३	२.५९
६	भू-विकासाची कामे	८४२.००	७७२०.५०	५६.८६	८.७१
७	पुरनियंत्रण, पुरसंरक्षकाची कामे, पाणथळ क्षेत्रात चाऱ्याची कामे	१४९९०.००	७४९.५०	५.१६	०.८५
८	ग्रामीण भागात वारामाही जोडरस्त्रांची कामे	६६४५.००	४८२५१.००	१९९.६५	५.४४१
९	केंद्र शासनाची चर्चा करून राज्य शासनाने ठरविलेली कामे	७.००	७०.००	०.३३	०.०८

अ) कृषि स्वरूपाची कामे : (मातीनाला बांध, माती बांध, सिमेंट नाला बांध, दगडी बांध, ढाळीचे बांध, कंपार्टमेंट बांध, वनराई बंधारा, जैविक बांध, गॅबीयन बंधारा, सलग समतल चर, तुटक समतल चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, खार जमीन विकस बंधारा, शेततळी, बोडी नुतनीकरण, नाला सरळीकरण, जलद बंधारा)	४५,६६.००	५८६५.०८	१८३.८८	६.६१
ब) पाटबंधारे : (मातीचे धरण, मातीचे कालवे, साठवण तलाव, पाझर तलाव, पाझर कालवा, गाव तलाव, भुमिगत बंधारे, कालव्याचे नुतनीकरण, तलावातील गाळ काढणे, जुन्या तलावाचे नुतनीकरण)	१३७.००	४९०३.३५	३२.१९	५.५३
क) सामाजिक वनीकरण : (पडीक (गायराज) जमिनीवर वृक्ष लागवड व येरण योजना, रोपवाटीका, रस्त्याच्या बाजूस वृक्ष लागवड)	३११.००	११०५९.०२	७२.६५	१२.४७
ड) वनीकरण : (वनतलाव, स.स.चर / भु.स.चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, वृक्ष लागवड, रोपवाटीका, फायर लाईन वक्स जुन्या वनतलावाचे नुतनीकरण, बांबू राईयाभावती बटुळाकार चर, रायगुनिया / लोटिना निर्मुलन करणे)	३८७.००	१४५४.६०	७.९१	१.६४
इ) सार्वजनिक बांधकाम : (इतर जिल्हा रस्ते, गाव रस्ते, गावातील अंतर्गत रस्ते, जोड रस्ते, स्मशानभूमी, पाणी पुरवठा योजनासाठीचे रस्ते, रस्त्याचे मजबुतीकरण / नुतनीकरण, रस्त्याचे रुंदीकरण)	१७७२.००	४९२३.५७	१४७.७०	४.६५
एकुण	६८७७६.००	१४७३५२.८७	१४१६.४८	१६६.१७

क) वरील कालावधीत नियोजनाचे वार्षिक आराखडे पूर्ण झाले असल्यास जिल्हा आराखड्याचे स्वरूप

सन २०११-१२ ते २०१४-१५ (माहे मार्च २०१५ अखेर) चे वार्षिक नियोजन आराखड्याचे स्वरूप खालील प्रमाणे आहे.

सन २०१३-२०१४

अ.क्र.	कामाचे प्रकार	सन २०१३-१४			
		एकुण कामे (संख्या)	अंदाजित खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकुण खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६
१	जलसंधारण व जलसंवर्धन कामे	२४१४०२.००	३९३४०१.१९	७८०.६५	५६.३५
२	दुष्काळ प्रतिबंधक कामे (वनिकरणासहीत)	१५६०८.००	५९५३.३७	३०.१३	०.८५
३	जलसिंचन कालव्यांची कामे (लाघु व सुक्ष्म जलसिंचनाची कामे)	२६७८०.००	५३५६०.००	३६९.३७	७.६७
४	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती नविन भु-धारक किंवा इंदिरा आवास योजनेच्या लाभार्थ्यांच्या जमिनीराहती जलसिंचन निर्माण करण्याची कामे	१५,४४५.१५	२००००.७२	१०६.३५	२.८६
५	पारंपारीक पाणी साठ्यांची योजनेची नुतनीकरण करणे व तलावातील गाळ काढणे	१५,४००.००	१४८५७.३७	६१.२९	२.१३
६	भु-विकासाची कामे	१६२८०.००	५९८०.००	१८.६०	०.७४
७	पुरनिवंत्रण, पुरसंरक्षकाची कामे, पणथळ क्षेत्रात चान्याची कामे				
८	ग्रामीण भागात बारामाही जोडरस्तांची कामे	२९८७१.००	१९५८३३.००	१४८३.२५	१६.५९
९	केंद्र शासनाची चर्चा करून राज्य शासनाने ठरविलेली कामे	६०७४.००	७२९.००	३.०२	०.१०

अ) कृषि स्वरूपाची कामे : (मातीनाला बांध, माती बांध, सिमेंट नाला बांध, दगडी बांध, ढाळीचे बांध, कंपार्टमेंट बांध, चनराई बंधारा, जैविक बांध, गंवोयन बंधारा, सलग समतल चर, तुटक समतल चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, खार जमीन विकास बंधारा, शेततळी, बोडी नुतनीकरण, नाला सरळीकरण, जलद बंधारा)	२६०३९.००	२८०१८.७७	९८.५५	४.०९
ब) पाटबंधारे : (मातीचे धरण, मातीचे कालवे, साठवण तलाव, पाझर तलाव, पाझर कालवा, गाव तलाव, भुमिगत बांधारे, कालव्याचे नुतनीकरण, तलावातील गाळ काढणे, जुन्या तलावाचे नुतनीकरण)	४४१५३.००	१२१५५.८२	१७८.१०	१.७४
क) सामाजिक वनीकरण : (पडीक (गायराज) जमिनीवर वृक्ष लागवड व वेरण योजना, रोपवाटीका, रस्त्याच्या बाजूस वृक्ष लागवड)	१११९.४५	१८८९५.५१	१६८.६२	२.७१
ड) वनीकरण : (वनतलाव, स.स.चर / भु.स.स.चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, वृक्ष लागवड, रोपवाटीका, फायर लाईन वकसे जुन्या वनतलावाचे नुतनीकरण, बांबू राह्योभोवती वस्तुळाकार चर, रायमुनिया / लॅटिना निर्मूलन करणे)	१५९९.००	५६४७६.६४	३०३.५३	०.८१
इ) सार्वजनिक बांधकाम : (इतर जिल्हा रस्ते, गाव रस्ते, गावातील अंतर्गत रस्ते, जोड रस्ते, स्मशानभुमी, पाणी पुरवठा योजना/साठीचे रस्ते, रस्त्याचे मजबुतीकरण / नुतनीकरण, रस्त्यांचे रुंदीकरण)	५४४४.००	२३९२०.१८	५०४.८१	३.४३
एकुण				
	४५३२९.६०	६९८१५.२.४७	४१०६.२७	१००.००

क) वरील कालावधीत नियोजनाचे वार्षिक आराखडे पूर्ण झाले असल्यास जिल्हा असल्यास जिल्हा आराखडयाचे स्वरूप

सन २०११-१२ ते २०१४-१५ (माहे मार्च २०१५ अखेर) चे वार्षिक नियोजन आराखडयाचे स्वरूप खालील प्रमाणे आहे.

सन २०१४-२०१५

अ.क्र.	कामाचे प्रकार	सन २०१४-१५			
		एकुण कामे (संख्या)	अंदाजित खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकुण खर्चाची टक्केवारी
१	२	७	८	९	१०
१	जलसंधारण व जलसंवर्धन कामे	२६८५५.००	२५२४७.८१	८१.०४	२८.६९
२	दुष्काळ प्रतिबंधक कामे (वनिकरणसहित)	१३४.००	९८.८९	१.०७	०.११
३	जलीसिंचन कालव्यांची कामे (लघु व सूक्ष्म जलीसिंचनाची कामे)	१४२८३.००	२९४४४.००	१८७.१५	३३.४६
४	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती नविन भू-धारक किंवा इंदिरा आवास योजनेच्या लाभाध्याच्या जमिनीसाठी जलसिंचन निर्माण करण्याची कामे	३२६०.००	८०८९.३७	९२७.७१	९.१९
५	पारंपारीक पाणी साठ्यांची योजनेची नुतनीकरण करणे व तलावातील गाळ काढणे	४११२.००	३९७.७८	५२.०६	०.४५
६	भू-विकासाची कामे				
७	पुरतिसंधरण , पुरसंरक्षकाची कामे , पाणथळ क्षेत्रात चा-याची कामे				
८	ग्रामीण भागात बारमाही जोडरस्त्यांची कामे	८२२.००	७६५९.२४	१२६.९६	८.७०
९	केंद्र शासनाची चर्चा करून राज्य शासनाने ठरविलेली कामे	४५४१.००	२०९.३०	०.७८	०.२४

<p>अ) कृषि स्वरुपाची कामे : (मातीनाला बांध, माती बांध, सिमेंट नाला बांध, रगडी बांध, ढाळीचे बांध, कंपार्टमेंट बांध, वनराई बंधारा, जैविक बांध, गॅबीयन बंधारा, सलग समतल चर, तुटक समतल चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, खार जमीन विकास बंधारा, शेंततळी, बोडी नुतनीकरण, नाला सरळीकरण, जलद बंधारा)</p>	८५७८.००	६३५६.८३	६९.०५	७.२३
<p>ब) पाटबंधारे : (मातीचे थरण, मातीचे कालवे, साठवण तलाव, पाझर तलाव, पाझर कालवा, गाव तलाव, भुमिगत बंधारे, कालव्याचे नुतनीकरण, तलावातील गाळ काढणे, जुन्या तलावाचे नूतनीकरण)</p>	१४१८.००	१३५७.९३	५४.०५	१.५४
<p>क) सामाजिक वनीकरण : (पडीक (गायराज) जमिनीवर वृक्ष लागवड व वंरण योजना, रोपवाटीका, रस्त्याच्या बाजूस वृक्ष लागवड)</p>	५४४.००	१४८६.९८	१०८.१३	१.६९
<p>ड) वनीकरण : (वनतलाव, स.स.चर / यु.स.स.चर, ट्रॅच कम माऊन्ट, वृक्ष लागवड, रोपवाटीका, फायर लाईन वकसं जुन्या वनतलावाचे नुतनीकरण, बांबू राखणीबंधारी वतुळाकार चर, राखमुनिया / लेटिना निर्मुलन करणे)</p>	२२०६.००	८५०.२५	१.८३	०.९७
<p>इ) सार्वजनिक बांधकाम : (झार जिल्हा रस्ते, गाव रस्ते, गावातील अंतर्गत रस्ते, जोडे रस्ते, स्मशानभूमी, पाणी पुरवठा योजनासाठीचे रस्ते, रस्त्याचे मजबुतीकरण / नुतनीकरण, रस्त्यांचे रुंदीकरण)</p>	१०१४.००	६७९४.७४	७७.०१	७.७३
एकूण	६७७६७.००	८७९९३.११	१६८६.८४	१००.००

परिशिष्ट—दोन

मजुरांच्या सोयी सवलतींवर करण्यात आलेला खर्च

मजुरांच्या सोयी सवलतीवरील खर्च

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना - महाराष्ट्र

प्रश्न क्र. ०३ मजुरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेला खर्च

(अ) झालेल्या खर्चाची यंत्रणानिहाय माहिती खालील प्रमाणे आहे सन २०११ - २०१२

अ.क्र.	तहसील व यंत्रणांचे नांव	मजुरांसाठी हत्यारे, अवजारे व पिंप्याचे पाणी पुरविण्यासाठी लागणारे साहित्य साठविलेला खर्च	हत्यारांना धार लावणे	मजुरांना मिळालेला श्रद्धेचा खर्च	मजुरांच्या लहान मुलांना सांभाळण्यासाठी नेमण्यात आलेली मजुर संस्था व त्यावरील खर्च	पिंप्याचे पाणी पुरविण्यासाठी नेमण्यात आलेली मजुर संस्था व त्यावरील खर्च	पिंप्याचे पाणी पुरविण्यासाठी आलेल्या वेलगाड्यावरील झालेला खर्च	प्रथमपंचा- रात्री खवत्या	जखमी मजुरांस देवाखान्यात राखून ठेवण्यास त्यावरील खर्च	दरपत्रक लावणे व त्यावरील खर्च	मजुरांना पुरविण्यात आलेल्या चामावरील खर्च	सोयी सुविधेवर झालेला एकूण खर्च	चामावरील एकूण खर्च	चामावरील झालेल्या एकूण खर्चाच्या रकमेची सोई सुविधांवर झालेल्या खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१६
१	उस्मानाबाद	०.७८	१.१९	१.४०	०.०४	१.८५	०.२२	०.०३	०.००	०.०३	०.००	५.३४	३११.९०	२.०३
२	मुळगापूर	०.१२	५.४५	४.८३	०.००	४.७९	०.०२	०.०३	०.००	०.०१	०.००	१५.२५	५०७.०५	३.०१
३	उमरगा	१.३६	१.२५	१.६६	०.००	६.०१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१०.२८	४४८.७९	२.२९
४	लोहारा	२.४५	१.४७	०.५१	०.००	०.५१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	४.९४	१५८.५३	३.१२
५	धूम	१.०४	२.०५	१.४२	०.००	०.५२	०.२९	०.००	०.००	०.००	०.००	५.३८	८९२.१८	०.६०
६	परंडा	०.००	७.३७	६.९१	०.००	३.८६	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१८.९३	९५२.३७	१.९९
७	कळंब	०.००	३.७५	३.२७	०.०४	४.९८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१२.०४	८३५.१०	१.४४
८	बाशी	०.००	१.३०	१.४२	०.००	४.५३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	७.२५	६२५.५५	१.१६
	एकूण	५.७५	२४.६३	२१.४२	०.०८	२७.०५	०.५३	०.०६	०.००	०.८३	०.००	८०.४१	४७३१.४७	१.७०

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना - महाराष्ट्र
प्रश्न क्र.०३ मजुरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेला खर्च

(अ) झालेल्या खर्चाची चंत्रणानिहाय माहिती खालील प्रमाणे आहे सन २०१२ - २०१३

अ.क्र.	संस्था व चंत्रणांचे नांव	मजुरांसाठी हत्यार, अडवारे व विविध प्रकारी पुर्वनिव्यासाही साधने साहित्य खर्चाचा खर्च	हत्याने व अडवारे व मजुरांना दिलेले भाडे	हत्याने व मजुरांना साधने	मजुरांना विविध प्रकारी सोयी व सुविधा	मजुरांच्या लहान मुलांना सोबाळावयासाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	विविध प्रकारी सुविधांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	विविध प्रकारी सुविधांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी	मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी वेळोवेळी मजुरांच्या व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसाठी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६				
१	उस्मानाबाद	१.५६	१.९२	१.३९	०.००	०.०१	३.०७	०.३२	०.०३	०.००	०.०४	०.००	८.३४	४१२.०६	२.०२				
२	तुळजापूर	०.२६	१४.२८	१२.४७	०.००	०.००	१२.४८	०.०७	०.०२	०.००	०.०४	०.००	३०.६२	१४४५.८७	२.७४				
३	उमरगा	१.५७	०.५२	०.५४	०.००	०.००	७.६१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१०.२४	५२६.४६	१.१५				
४	लोहारा	३.८९	२.७२	१.४७	०.००	०.००	१.५१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	९.५९	३८०.९४	२.५२				
५	भूम	३.६९	४.५१	४.०९	०.००	०.००	०.४७	०.१५	०.००	०.००	०.००	०.००	१२.९१	९८६.९७	१.३१				
६	परंडा	०.००	११.६९	११.३५	०.००	०.००	५.५१	०.००	०.००	०.००	२.१२	०.००	३०.६७	२०१०.६७	१.५१				
७	कळंब	०.००	५.३२	४.६३	०.००	०.००	५.२७	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१५.२२	४७५३.०६	०.१०				
८	बाशी	०.००	१.६७	१.२३	०.००	०.००	२.९४	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५.८७	१६९२.००	०.३५				
	एकूण	१०.९७	४२.६३	३७.९७	०	०.०१	३८.८६	०.५४	०.०५	०.०	२.२	०	१३२.४३	१०५१९.८१	१.२३				

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना - महाराष्ट्र
प्रश्न क्र.०३ मजूरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेला खर्च

(अ) झालेल्या खर्चाची यंत्रणानिहाय माहिती खालील प्रमाणे आहे सन २०१३ - २०१४

अ.क्र.	जिल्हा व संदर्भाचे नाव	मजूरांसाठी इतर, अवजारे व विविध भागी पुरवठ्यासाठी लागणारे साहित्य साठवणील खर्च	इतरांचे व अवजारांचे मजूरांना दिलेले भाडे	इतरांना घर साधणे	मजूरांना लिखाणीसाठी ग्रंथ बांधणे	मजूरांच्या साहज्य सुविधा साठी सौभाग्यवादी नेमणूक जालेली मजूर संस्था व त्यावरील खर्च	मजूरांचे यादी पुरवठ्यासाठी संपन्नता आलेली मजूर संस्था व त्यावरील खर्च	विषयाचे यादी पुरवठ्यासाठी साठवणूक झालेल्या केंद्रासाठी खर्च	प्रमाणचाराची खर्च	जडती घेण्यात आलेल्या मजूरांच्या त्यावरील खर्च	परचक्र साधणे व त्यावरील खर्च	मजूरांना पुरवठ्यात सामावणील खर्च	सर्व सुविधांचे झालेला एकूण खर्च	सामग्रील खर्च	कामगरील झालेल्या एकूण खर्चाचा एकूण खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	उस्मानाबाद	०.६४	०.८९	०.५७	०.००	०.००	२.५७	०.१२	०.००	०.००	०.००	०.००	४.७९	२०३.६९	२.३५
२	रुक्मिणीपूर	०.०६	४.४८	३.७७	०.००	०.००	५.६५	०.०८	०.०५	०.००	०.०१	०.००	१४.१०	५६९.५५	२.४८
३	उमरगा	२.४५	०.२३	१.०१	०.००	०.००	६.१०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१.७९	३३१.४६	२.९५
४	लोहारा	२.०२	१.८०	१.५८	०.००	०.००	१.४६	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	६.८६	३१४.०८	२.१८
५	भूम	१.९१	२.२४	२.०७	०.००	०.००	०.२१	०.००	०.३७	०.००	०.००	०.००	६.८०	५७४.६४	१.१८
६	परंडा	०.००	१.०२	०.६१	०.००	०.००	०.६३	०.००	०.००	०.००	०.१७	०.००	२.४३	१०२.४५	०.२७
७	कळंब	०.००	१.१३	१.०३	०.००	०.००	१.३२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३.४८	१९७२.१२	०.१८
८	वाशी	०.००	२.५२	१.३७	०.००	०.००	४.८२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	८.७१	१३१९.२०	०.६६
	एकूण	७.०८	१४.३१	१२.०१	०	०	२२.७६	०.१२	०.४२	०	०.१८	०	५६.९६	६१७७.१९	१२.०१

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना - महाराष्ट्र
प्रश्न क्र.०३ मजूरांच्या सोयी सवलतीवर करण्यात आलेला खर्च

(अ) झालेल्या खर्चाची यंत्रणांनिहाय माहिती खालील प्रमाणे आहे सन २०१४ - २०१५

अ.क्र.	तालुका व चेअरगावे नांव	मजूरांसाठी हत्यारे, अस्त्रांचे व पिष्ठाचे घाणी पुरवठ्यासाठी लागणारे साहित्य यावरील खर्च	हत्यारे व अस्त्रांचे मजूरांना दिलेले भाडे	हत्यारांना धार भावणे	मदुरांना विजातीसाठी शेक बांधणे	मदुरांच्या तलाव सुलना संभाळण्या साठी नेमण्यात आलेली मदुर संख्या व त्यावरील खर्च	पिष्ठाचे घाणी पुरवठ्यासाठी नेमण्यात आलेली मदुर संख्या व त्यावरील खर्च	पिष्ठाचे घाणी पुरवठ्यासाठी लावण्यात आलेल्या जोनागड्यावरील झालेला खर्च	प्रमाणपत्राराच ये खर्च	जथमी मजूरांस दवाखान्यात राखत केल्यास त्यावरील खर्च	दरमजक तालुके व त्यावरील खर्च	मदुरांना पुरवठ्यात आलेल्या चष्मावरील खर्च	सोयी सुविधांवर झालेला एकूण खर्च	ताम्यावरील एकूण खर्च	ताम्यावरील एकूण झालेला एकूण खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	उस्मानाबाद	०.५४	०.७७	०.४६	०.००	०.००	१.३८	०.१०	०.००	०.००	०.००	०.००	३.२५	२४५.११	१.३३
२	तुळजापूर	०.०२	३.११	२.३७	०.००	०.००	२.४२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	७.१२	५०२.३३	१.५८
३	उमरगा	१.५९	०.०५	१.४१	०.००	०.००	०.९२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३.९७	१३९.८८	२.८४
४	लोहारा	२.३४	२.०३	१.६४	०.००	०.००	३.५५	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	७.५६	२८८.६४	२.६२
५	भूम	१.०९	१०.१०	२.७४	०.००	०.००	५.०५	०.००	०.६६	०.००	०.००	०.००	१९.६४	११००.३०	१.७८
६	परंडा	०.००	३.७८	३.३०	०.००	०.००	१.९८	०.००	०.००	०.००	०.८३	०.००	९.८९	७२३.८२	१.३७
७	कळंब	०.००	१.५३	१.३५	०.००	०.००	१.९४	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	४.०२	८६६.२५	०.४६
८	वाशी	०.००	३.०५	१.६६	०.००	०.००	१०.६३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१५.३४	५८९.११	२.६०
	एकूण	५.५८	२४.४२	१४.९३	०	०	२५.०७	०.१०	०.६६	०	०.८३	०	७१.५९	४४५५.४४	१.६१

परिशिष्ट—तीन
जवाहर विहीर कार्यक्रम

क्र.सं.	अपे	जिल्हाचे नाव	ठारवून दिलेले संचांक	साधनाची पेशी मंत्रालय विहिरी	मंत्रालय विहिरीची सुरु केलेल्या विहिरी व त्याची अंदाजपत्रका नुसार किंमत		मंत्रालय विहिरी पेशी किती विहिरी पूर्ण	मंत्रालय विहिरी पेशी किती विहिरी अपूर्ण	निष्काढ ठरलेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रकम घेवून घ्याव्यात विहिरीच्या कामास सुरुवात न करता येणाऱ्या लाभार्थींची संख्या	वसुलेपात्र रकम व वसूल केलेली रकम यांचे		शासनाक कर्ज पुरविल्यात आलेल्या निधीची निधी	शासनाक कर्ज पुरविल्यात आलेल्या निधी	शासनाक कर्ज पुरविल्यात आलेल्या निधीची आवक	ऑनलाईन खर्च (हेक्टर) मध्ये
					संख्या	किंमत			संख्या	खर्च		वसुलेपात्र रकम	वसूल रकम				
	२००८-०९		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	२६८.२३	२६८.२३	२६.५९	०.००
	२००९-१०		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	२७०.९४	२७०.९४	०.००	०.००
	२०१०-११		०	०	०.००	३७	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	१६३.०५	१६३.०५	१८.४९	३७.००
	२०११-१२		०	०	०.००	४५	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	६८.७३	६८.७३	०.००	४५.००
	२०१२-१३		०	०	०.००	६४	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	४९.००	४९.००	०.००	६४.००
	२०१३-१४		०	०	०.००	१२	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	१०३.५०	१०३.५०	०.००	१२.००
	२०१४-१५		०	०	०.००	१७	७९	७९	७९	०.००	०	०.००	०.००	३.९२	३.९२	०.००	१७.००
			६४४०	६४३०	२६९४.५७	५२७२	४२११	०	०	०	३०६	२०.४४	२२.३५	२१५.५५	१९७३.७७	१८.५२	४३११.००
एकूण :-																	

प्रथम प्रभाषिक २२ :- जकार विहार कार्यक्रम
 सन १९८८-८९ ते २०१४-१५ अखेरपर्यंत विहिरी वरनिहाय व तालुकनिहाय यादिली

अ. क्र.	वर्ष	तालुकाचे नाव	उत्पन्न वित्तोपेक्षा त्वांक	साधारण वेळी संख्ये विहिरी	मंजूर विहिरींची पूर्ण अंमलबंदी विहिरी व त्यांची अंदाजबद्धता नुसार विगत		मंजूर विहिरी वेंकी विहिरी विहिरी पूर्ण	मंजूर विहिरी वेळी विहिरी अंमल	निष्पाद झालेला विहिरींची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रकमा घेऊन घेतलेल्या विहिरींच्या कामास मूक्यात न काढता-या शासकीय संस्था	वसुलावर रकमा व प्रकल झालेली रकमा रुपये		अनुसंधान रकमा	असूले रकमा	असूलावर कट्टी पुरविलेला आलेला निधी	प्रालाकापुन मूक्यात आलेला निधीची खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची अंमलबंदी	अंतिम जाहील क्षेत्र (हेक्टर) योजे	बाजना सार्वजनिक बाजना आलेल्या सर्वसाधारण आडपणी, त्याचे खर्च व त्यावर अपेक्षित कारवाई	
					संख्या	किंमत			संख्या	रकम		संख्या	रकम								
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	
१	१९८८-८९	अहमदनगर	२०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	१९८९-९०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	१९९०-९१		२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६
४	१९९१-९२		३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०
५	१९९२-९३		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	१९९३-९४		३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४
७	१९९४-९५		६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८	६८
८	१९९५-९६		७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३
९	१९९६-९७		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	१९९७-९८		१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४
११	१९९८-९९		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	२०००-०१		२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७	२६७
१३	२०००-०१		५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०

अ.क्र.	वर्ष	नायक्याचे नाव	उत्पन्न वित्तोत्पन्न सहायक	सहायक पैकी वंगुर् विहिरी	वंगुर् विहिरीको सुरु झालेल्या विहिरी व त्याची अंदाजवडका पुंवार किंमत		वंगुर् विहिरी पैकी किती विहिरी पूर्ण	वंगुर् विहिरी पैकी किती विहिरी अपूर्ण	निष्काट झालेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रकम घेवूनमुळाव विहिरीच्या कामावर सुरवात व करणा-या नाभासाठी संख्या	वसुलात रकम व सहाय्य केलेली रकम नव्हे		आसना कट्टेन पुरविल्यात झालेला निधी	शासनकबूल पुरविल्यात आलेला निधीपैकी खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची आवश्यकता	ऑनलाइन खालील क्षेत्र (डिप्टर) मध्ये		
					संख्या	किंमत			सहाय्य	खर्च		वसुलात रकम	सहाय्य केलेली रकम						
१६	२००१-०२	मुळगापूर	०	०	०.००	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
१७	२००४-०५		८४	६४	३८.४०	५.२	०	१२	०	०.००	०	०.००	०.००	३४.९६	३४.९६	०.००	१,२,००	०.००	
१८	२००५-०६		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
१९	२००६-०७		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
२०	२००७-०८		१०९	१०८	१७८.००	१३.५	०	४३	०	०.००	०	०.००	०.००	७.०५	५,४०	०.००	१३,५,००	०.००	
२१	२००८-०९		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	५,५,५०	५,५,५०	०.००	०.००	०.००	
२२	२००९-१०		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	७९.३६	७९.३६	०.००	०.००	०.००	
२३	२०१०-११		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	३२.००	३२.००	५,४,९६	०.००	०.००	
२४	२०११-१२		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
२५	२०१२-१३		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१,५,००	०.००	
२६	२०१३-१४		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
२७	२०१४-१५		०	०	०.००	०	२	२६	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२,००	०.००
			१२१५	१०२२	५,३५.५२	७२०	०	०	०	०.००	७७	७.७७	३.१०	२२२.२२	४२०.९५	१८.४९	७१०.००	०.००	

अ.क्र.	वर्ष	सामुह्याचे नांव	प्रयुक्त दिलेले महसूल	सलाहकार पोकळी मंत्र विहिरी	मंत्र विहिरीपेकी सुल केलेल्या विहिरी व त्याची अंदाजपत्रका नुसार किंमत		मंत्र विहिरी पेकी किती विहिरी पूर्ण	मंत्र विहिरी पेकी किती विहिरी अपूर्ण	निकाळ ठरलेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आपाऊ रकम घेवून घ्यावा विहिरीच्या कामात सुलवात न करणा-या साध्यांची संख्या	समुह्यात रकम व सुल केलेली रकम ठरणे		सालग्या कृषून पुढिल्ल्या आलेल्या निधी खर्च झालेला निधी	शासनाकडून पुढिल्ल्या आलेला निधीपेकी खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची आवकसक्ता [	मालिगान खालील सोब (F-827) मध्ये	
					संख्या	किंमत			संख्या	रकम		संख्या	रकम					
१८	२००५-०६	उभरगा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	२००६-०७		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	२००७-०८		१३३	१३३	१०४	२०४.००	९०	१४	०	०	०	०	०	५.००	३.००	१८.००	१०.००	१०.००
२१	२००८-०९		०	०	०	०.००	०	०	०	०	०	०	०	५४.००	३९.००	०.००	०.००	०.००
२२	२००९-१०		०	०	०	०.००	०	०	०	०	०	०	०	३९.००	३९.००	०.००	०.००	०.००
२३	२०१०-११		०	०	०	०.००	०	०	०	०	०	०	०	३९.००	३९.००	०.००	०.००	०.००
२४	२०११-१२		०	०	०	०.००	०	०	०	०	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२५	२०१२-१३		०	०	०	०.००	०	०	०	०	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२६	२०१३-१४		०	०	०	०.००	४	४	०	०	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	५.००
२७	२०१४-१५		०	०	०	०.००	५	५	०	०	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	५.००
			११००	११००	८६४	४१९.६	६३३	०	०	०	०	०	३.३३	३.८९	२९४.१२	२३.५०	१३९.००	
		एकूण :-																

अ.क्र.	वर्ष	सातुव्याचे नांव	उत्पन्न स्थिती संस्थांक	संस्थांक	मंजूर विहितपैकी सून केलेल्या विहिरी व त्याची अंदाजपत्रका नुसार किंमत		मंजूर विहिरी पैकी किती विहिरी पूर्ण	मंजूर विहिरी पैकी किती विहिरी अपूर्ण	निष्पन्न ठरलेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रक्कम सेवूनसुद्धा विहिरीच्या कामास सुरवात व करणा-या साधारणीची संख्या	वसूलपत्र रक्कम व वसूल केलेली रक्कम रुपये		शासनाकडून आलेला निधीची खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची अकरपकता [	ऑनलाइन यातील क्षेत्र (सेक्टर) मध्ये
					संख्या	किंमत			संख्या	खर्च		समूहपत्र रक्कम	समूह रक्कम			
१७	२००४-०५		२९	२४	१४.४०	२२	२	०	०.००	०.००	०	०.००	११.००	०.००	०.००	२२.००
१८	२००५-०६		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१९	२००६-०७		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२०	२००७-०८		५९	४९	४९.००	४२	८	०	०.००	०.००	०	०.००	३.४९	३.४९	०.००	४९.००
२१	२००८-०९		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	९.६५	९.६५	०.००	०.००
२२	२००९-१०		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	११.००	११.००	०.००	०.००
२३	२०१०-११		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	१४.००	१४.००	०.००	०.००
२४	२०११-१२		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२५	२०१२-१३		०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२६	२०१३-१४		०	०	०.००	५	०	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	५.००
२७	२०१४-१५		०	०	०.००	०	३	०	०.००	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
			२४२	१४२	८९.८	१०२	०	०	०	०	०	०.००	६६.५३	६६.५३	०.००	१०२.००

टोप :- सन १९९९-२००० नंतर सोबत सातुका अस्तित्वात आल्याने सन १९८८ ते १९९८ या काळावर्षांची माहिती उमरगा तालुक्यात एकत्रित दर्शविण्यात आलेली आहे.

अ.क्र.	वर्ष	सावधान्याचे नाव	उत्पन्न वित्तलेखनांक	सर्वांक्या पैकी मंजूर विहिरी	मंजूर विहिरीकरी सुरु केलेल्या विहिरी व त्याची अंदाजपत्रका नुसार किंमत		मंजूर विहिरी पैकी किती विहिरी पूर्ण	मंजूर विहिरी पैकी किती विहिरी अपूर्ण	नियोज्य ठरलेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रकम व वसुलसुद्धा विहिरीच्या कामास सुलवात व करपावया साधारणीची संख्या	वसुलपात्र रकम व वसूल केलेली रकम रुपये		आसना करून पुरविल्यात आलेल्या निधी	शासनाकडून पुरविल्यात आलेल्या निधींची आसपासकता [	ऑनलाइन खर्चाचे क्षेत्र (सेक्टर)												
					संख्या	किंमत			संख्या	खर्च		वसूल रकम	वसूल रकम															
१६	२००३-०४	सळवं	०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
१७	२००४-०५		७५	७३	४३.८०	७३	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	७३.००											
१८	२००५-०६		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
१९	२००६-०७		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
२०	२००७-०८		१११	१११	१११.००	८२	३४	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	८२.००											
२१	२००८-०९		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
२२	२००९-१०		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
२४	२०११-१२		०	०	०.००	२२	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२२.००											
२५	२०१२-१३		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
२६	२०१३-१४		०	०	०.००	३	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३.००											
२७	२०१४-१५		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००											
एकूण :-													२११९	१००४	५,०७.०२	९४०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	९४०.००

अ.क्र.	वर्ष	साधुस्वाधे मान	उद्भूत विलेने संकांक	लघांका पेकी मंभूर विहिरी	मंभूर विहिरीपेकी सुकुर केलेल्या विहिरी व त्याची संरक्षणापत्रका मुलात किमत		मंभूर विहिरी पेकी किती मंभूर विहिरी पूर्ण	मंभूर विहिरी पेकी किती विहिरी अपूर्ण	निष्काळ उरलेल्या विहिरीची संख्या व त्यावर प्रयत्नेत खर्च		आपाठ रकम भेदगुण्या विहिरीच्या कायदा सुवात न कारणा-या लाचगारीची संख्या	उत्पन्नपात्र रकम व अचल केलेली रकम रुपये		शासनाकडून पुर्णिक्यात आलेला निधीपेकी खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची आवकपत्रका [	ओलिता खालील क्षेत्र (रेटर) माये
					संख्या	किमत			संख्या	खर्च		उत्पन्नपात्र रकम	अचल केलेली रकम			
१७	२००४-०५		१०	१०	२	५,४०	५	४	०	०.००	०	०.००	४,१७	०.००	०.००	५,००
१८	२००५-०६		०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१९	२००६-०७		०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२०	२००७-०८		६२	६२	४७	४७,००	४८	२४	०	०.००	०	०.००	५,५६	०.००	०.००	१८,००
२१	२००८-०९		०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	१,८५	०.००	०.००	०.००
२२	२००९-१०		०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	१३,००	०.००	०.००	०.००
२३	२०१०-११		०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	५,४०	०.००	०.००	०.००
२४	२०११-१२		०	०	०	०.००	७	०	०	०.००	०	०.००	४,९६	०.००	०.००	७,००
२५	२०१२-१३		०	०	०	०.००	१०	०	०	०.००	०	०.००	२,४६	०.००	०.००	१०,००
२६	२०१३-१४		०	०	०	०.००	४	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	०.००	४,००
२७	२०१४-१५		०	०	०	०.००	३	५	०	०.००	०	०.००	१,२६	०.००	०.००	३,००
एकुण :-																
			७८	७८	६०	५,४,३५	४९	०	०	०	०	०.००	४३,३३	०.००	०.००	४६,००

टीप :- वन १९९९-२००० नंवर बागां तालुका अतिरिक्त आर्याने वन १९८८ ते १९९८ या कालावधीची माहिती कळव साधुस्वाधे एकांकित दर्शविण्यात आलेली आहे.

अ.क्र.	वर्ष	सावधान्य नाम	वस्तु वित्त लगाव	लक्षांका पैकी संज्वर वित्त	संज्वर वित्तपैकी		संज्वर वित्त पैकी किती वित्त पूर्ण	संज्वर वित्त पैकी किती वित्त पूर्ण	संज्वर वित्त पैकी किती वित्त पूर्ण	निकाळ ठरलेल्या वित्तपैकी संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आयुज रकम संयुक्त विहितेय कायदा सुरक्षा न करणा-या साध्याची संख्या	संयुक्त रकम व संयुक्त रकम रुपये		शासना कडून पुरविलेला आलेला निधी	आसनाकडून पुरविलेला आलेला निधीपैकी खर्च झालेला निधी	अग्रपरी निधीची आवक्यात	आविना खालील क्षेत्र (हेक्टर) मध्ये	चालना रकमेच्या पत्राच्या आलेल्या सर्वसाधारण खर्चाचा, त्याचे स्वल्प व त्यावर अपेक्षित खर्चाचा	
					संख्या	किंमत				संयुक्त रकम	संयुक्त रकम									
१	२		४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	
१	१९८८-८९	भूत	२०	२०	३.९६	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	३२.००	३२.००	०.००	०.००	३५.००	३६
२	१९८९-९०		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३८.००	
३	१९९०-९१		२८	२९	४.६३	१	१	१	१	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
४	१९९१-९२		१६	१४	३.९२	१	१	१	१	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
५	१९९२-९३		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
६	१९९३-९४		२३	२३	४.७६	२	२	२	२	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
७	१९९४-९५		२५	२५	८.४०	३	३	३	३	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
८	१९९५-९६		३२	३९	१०.९२	३	३	३	३	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
९	१९९६-९७		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१०	१९९७-९८		१४३	१४३	२७.७४	१७	१७	१७	१७	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
११	१९९८-९९		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१२	१९९९-००		२७२	२७२	३७.८०	१०	१०	१०	१०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१३	२०००-०१		३६	३६	१३.८०	२	२	२	२	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१४	२००१-०२		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१५	२००२-०३		६२	६२	३०.००	३	३	३	३	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१६	२००३-०४		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१७	२००४-०५		४०	४०	१९.८०	१	१	१	१	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	
१८	२००५-०६		०	०	०.००	०	०	०	०	०.००	०	०	०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३९.००	

अ.क्र.	वर्ष	साहस्रवाच्ये नांव	उत्सव दिवसे तक्रांक	सक्रांका पेकी संख्ये विहिरी	संख्ये विहिरीसकें सुभ केलेल्या विहिरी व स्थावी अंतर्गतसकें सुभार विगत		संख्ये विहिरी पेकी किली विहिरी पूर्ण	संख्ये विहिरी पेकी किली विहिरी अपुणे	निष्पट्ट ठरलेल्या विहिरीसकें संख्या व त्यावर झालेला खर्च		आगाऊ रकम देवूनसुद्धा विहिरीच्या कामात सुरवात न करणा-या साध्यापीपी संख्या	वास्तुपात्र रकम व संकल केलेली रकम रुपये		ग्राहना करून घुडविण्यात आलेला निधी	श्रावनाकरून आलेला निधीसकें खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची आवकपकता [	आलेला शेत (हेक्टर) मध्ये	
					संख्या	किंमत			संख्या	खर्च		अवृत्तपात्र रकम	वसूल रकम					
११	२००६-०७		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	२००७-०८		७७	७७	४७.००	२१	३६	०	०	०	०	०	०	१.४२	३.८८	०	०	२१.००
२१	२००८-०९		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२२.००	२२.००	०	०	०
२२	२००९-१०		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१८.००	१८.००	०	०	०
२३	२०१०-११		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०.००	६.००	०	०	०
२४	२०११-१२		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८.५७	०	०	७.००
२५	२०१२-१३		०	०	०	०	१४	०	०	०	०	०	०	०	६.०६	०	०	१४.००
२६	२०१३-१४		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४.०५	०	०	०
२७	२०१४-१५		७०३	७०३	२२२.६८	७२१	०	१३	०	०	०	०	०	२.१०	४६२.४८	०	०	३६२.००
एकूण :-																		

अ.क्र.	वर्ष	शासकवाचे नांव	ठरवून दिलेले सत्रांक	सत्रांक	लक्षांका पेकी मजूर विहिरी	मजूर विहिरीपेकी मुरु केलेल्या विहिरी व त्याची अंदाजपत्रका नुसार किंमत		मजूर विहिरी पेकी किती विहिरी पूर्ण	मजूर विहिरी पेकी किती विहिरी अपूर्ण	निष्काढ झालेला विहिरींची संख्या व त्याचा झालेला खर्च		आगाऊ रक्कम मजूरविहिरीच्या कामाला सुरवात न करणा-या लाभार्थींची संख्या	अधुनपाथ रकम व अक्षय केलेली रक्कम रुपये		आगत्या कडून पुढीलपास आलेला खर्च	आगत्याकडून पुढीलपास आलेला खर्च झालेला निधी	अद्यापी निधीची आवश्यकता	ऑनलाइन खालील क्षेत्र (रेफर) मध्ये	
						संख्या	खर्च			संख्या	खर्च		संख्या	खर्च					
२२	२००९-१०		०	०	०	०.००	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	३७.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
२३	२०१०-११		०	०	०	०.००	०.००	०	०	०	०.००	०	०.००	१३.००	०.००	१३.००	०.००	०.००	
२४	२०११-१२		०	०	०	०.००	०.००	१	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	१.५६	०.००	१.००	
२५	२०१२-१३		०	०	०	०.००	०.००	२५	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	३८.००	०.००	३५.००	
२६	२०१३-१४		०	०	०	०.००	०.००	६	०	०	०.००	०	०.००	०.००	०.००	६.००	०.००	६.००	
२७	२०१४-१५		०	०	०	०.००	०.००	१	१०	०	०.००	०	०.००	०.००	३.८२	०.००	३.८२	०.००	१.००
			६३३	९२९	४९१.४४	४९१.४४	४९१	७२१	०	०	०	०	१.५५	१.५५	३१५.०२	०.००	३१५.०२	०.००	७२१.००
			एकूण :-																

परिशिष्ट—चार
बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त

गुरुवार, दिनांक २५ जून २०१५

समितीची अनौपचारिक बैठक शासकीय विश्रामगृह, उस्मानाबाद येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते :—

समिती प्रमुख:

(१) श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स.

समिती सदस्य:

- (२) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.
 (३) श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.
 (४) श्री. सुभाष देशमुख, वि.स.स.
 (५) प्रा. संगिता ठोंबरे, वि.स.स.
 (६) श्री. सुरेश हळवणकर, वि.स.स.
 (७) श्री. नारायण पाटील, वि.स.स.
 (८) डॉ. संजय रायमुलकर, वि.स.स.
 (९) श्री. भाऊसाहेब कांबळे, वि.स.स.
 (१०) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
 (११) डॉ. सतीश पाटील, वि.स.स.
 (१२) श्रीमती शोभाताई फडणवीस, वि.प.स.
 (१३) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री. श. बा. गायकवाड, अवर सचिव

स्थानिक लोकप्रतिनिधी, उस्मानाबाद

- (१) श्री. मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
 (२) श्री. राणा जगजितसिंह पाटील, वि.स.स.
 (३) श्री. ज्ञानराज चौगुले, वि.स.स.
 (४) अॅड. धिरज कदम-पाटील, अध्यक्ष जि. प. उस्मानाबाद
 (५) श्रीमती लता पवार, सभापती, महिला व बाल कल्याण, जि. प. उस्मानाबाद
 (६) श्री. दत्तात्रय मोहिते, सभापती, अर्थ व बांधकाम, जि. प. उस्मानाबाद

नियोजन विभाग (रोहयो), मंत्रालय, मुंबई

श्री. सतीश तिडके, अवर सचिव

विभागीय अधिकारी, उस्मानाबाद

- (१) डॉ. प्रशांत नारनवरे, जिल्हाधिकारी,
 (२) श्रीमती सुमन रावत, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद,
 (३) श्री. शंकर तोटारवार, जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी,
 (४) श्री. श्रीरंग पां. तांबे, उप जिल्हाधिकारी (रोहयो), जिल्हाधिकारी कार्यालय,
 (५) श्री. बी. ए. कदम, विभागीय वन अधिकारी,
 (६) श्री. यु. एन. मायकलवार, उप संचालक, सामाजिक वनीकरण,

- (७) श्री. रावसाहेब चव्हाण, उप जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक, मगांग्रारोहयो,
 (८) श्री. बी. एन. उबाळे, अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
 (९) श्रीमती वैशाली पाटील, तहसीलदार, कळंब,
 (१०) श्रीमती ज्योती चव्हाण, तहसीलदार, लोहारा,
 (११) श्री. स्वरुप कंकाळ, तहसीलदार, परांडा,
 (१२) श्री. सुभाष काकडे, तहसीलदार, उस्मानाबाद,
 (१३) श्री. के. एच. पाटील, तहसीलदार, तुळजापूर,
 (१४) श्री. आर. व्ही. गोटे, तहसीलदार, वाशी,
 (१५) श्री. यु. व्ही. सबनीस, तहसीलदार, उमरगा,
 (१६) श्री. अरविंद बोळंगे, तहसीलदार भूम,
 (१७) श्रीमती एस. ए. सुरवाड, गट विकास अधिकारी, कळंब,
 (१८) श्री. व्ही. जी. नलावडे, गट विकास अधिकारी, परांडा,
 (१९) श्री. एम. जी. शिवदे, गट विकास अधिकारी, लोहारा,
 (२०) श्री. बी. बी. खंडागळे, गट विकास अधिकारी, उमरगा,
 (२१) श्री. विलास खिल्लारे, गट विकास अधिकारी तुळजापूर,
 (२२) श्री. आर. व्ही. चकोर, गट विकास अधिकारी, उस्मानाबाद,
 (२३) श्री. पी. जी. माने, गट विकास अधिकारी, भूम,
 (२४) श्री. बी. आर. ढवळशंख, (प्रभारी) गट विकास अधिकारी, वाशी,
 (२५) श्री. वि. गं. मठपती, कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद,
 (२६) श्री. बी. एस. थोरात, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
 (२७) श्री. बी. एस. बिराजदार, कार्यकारी अभियंता,
 (२८) श्री. टी. एस. देवकर, कार्यकारी अभियंता (ल. पा.)जिल्हा परिषद,
 (२९) श्री. सु. म. जगताप, कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद,
 (३०) श्री. एस. एस. देशमुख, प्र. कार्यकारी अभियंता लघु सिंचन, उस्मानाबाद,

सदरहू बैठकीत समितीने उस्मानाबाद जिल्ह्यात सुरु असलेल्या कामांबाबत चर्चा केली व त्यानंतर समितीने जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सुरु असलेल्या कामांना भेटी दिल्या.

शुक्रवार, दिनांक २६ जून २०१५

समितीची बैठक जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते.

समिती प्रमुख :

(१) श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स.

समिती सदस्य :

(२) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.

(३) श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.

(४) श्री. सुभाष देशमुख, वि.स.स.

(५) डॉ. संजय रायमुलकर, वि.स.स.

(६) श्री. राहुल बोंद्रे, वि.स.स.

(७) श्री. भाऊसाहेब कांबळे, वि.स.स.

(८) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(९) श्रीमती शोभाताई फडणवीस, वि.प.स.

(१०) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री. श. बा. गायकवाड, अवर सचिव

विभागीय अधिकारी

(१) श्री. अभिमन्यु बोधवड, उप विभागीय अधिकारी, उस्मानाबाद,

(२) श्री. निलेश श्रींगी, उप विभागीय अधिकारी, उमरगा,

(३) श्री. सुभाष काकडे, तहसीलदार, उस्मानाबाद,

(४) श्री. काशिनाथ पाटील, तहसीलदार,

(५) श्रीमती ज्योती चव्हाण, तहसीलदार, लोहारा,

(६) श्री. यु. व्ही. सबनीस, तहसीलदार, उमरगा,

(७) श्री. पी. एम. पंढरे, उप विभागीय अभियंता, लघु पाटबंधारे,

(८) श्री. एस. एस. देशमुख, उप विभागीय अभियंता, लघु सिंचन,

(९) श्री. एस. एस. शेरखाने, उप अभियंता, उपसा सिंचन,

(१०) श्री. ए. बी. जाधव, उप अभियंता, जिल्हा परिषद (बांधकाम),

(११) श्री. राठोड, उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,

(१२) श्री. व्ही. आर. राठोड, उप अभियंता, ल.पा, जिल्हा परिषद,

(१३) श्री. आ. पां. शिंदे, उप विभागीय अभियंता, पाटबंधारे विभाग,

(१४) श्री. एन. आर. भोकरे, उप अभियंता, जि. प. (बां.), उमरगा,

(१५) श्री. टी. एल. चव्हाण, ता. कृ. अधिकारी, उमरगा,

(१६) श्री. सी. आय. टिळक, कृषी पर्यवेक्षक, लोहारा,

(१७) श्री. पारसकर, लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण,

(१८) श्री. एच. पी. सूर्यवंशी, वन परीक्षेत्र अधिकारी, उस्मानाबाद,

- (१९) श्री. तांबोळे, ग्राम विकास अधिकारी, उस्मानाबाद,
(२०) श्री. तेजस चव्हाण, प्रांत अधिकारी, उस्मानाबाद,
(२१) श्री. विलास खिल्लारे, गटविकास अधिकारी, तुळजापूर,
(२२) श्री. एम. जी. शिवदे, गट विकास अधिकारी, लोहारा,
(२३) श्री. बी. बी. खंडागळे, गट विकास अधिकारी, उमरगा,

सदरहू बैठकीत समितीने उस्मानाबाद जिल्ह्यात सुरु असलेल्या कामांबाबत चर्चा केली व त्यानंतर समितीने जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सुरु असलेल्या कामांना भेटी दिल्या.

शनिवार, दिनांक २७ जून २०१५

समितीची बैठक जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते :—

समिती प्रमुख :

(१) श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स.

समिती सदस्य :

- (२) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.
 (३) श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.
 (४) श्री. सुभाष देशमुख, वि.स.स.
 (५) प्रा. संगिता ठोंबरे, वि.स.स.
 (६) श्री. नारायण पाटील, वि.स.स.
 (७) डॉ. संजय रायमूलकर, वि.स.स.
 (८) श्री. राहुल बोद्रे, वि.स.स.
 (९) श्री. भाऊसाहेब कांबळे, वि.स.स.
 (१०) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.
 (११) श्रीमती शोभा फडणवीस, वि.प.स.
 (१२) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) श्री. म. मु. काज, सह सचिव (२)
 (२) श्री. श. बा. गायकवाड, अवर सचिव

स्थानिक लोकप्रतिनिधी

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील, वि.स.स.

नियोजन विभाग (रोहयो), मंत्रालय, मुंबई

श्री. सतीश तिडके, अवर सचिव

विभागीय अधिकारी, उस्मानाबाद

- (१) डॉ. प्रशांत नारनवरे, जिल्हाधिकारी,
 (२) श्रीमती सुमन रावत, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
 (३) श्री. शंकर तोटावार, जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी,
 (४) श्री. श्रीरंग पां. तांबे, उप जिल्हाधिकारी (रोहयो), जिल्हाधिकारी कार्यालय,
 (५) श्री. बी. ए. कदम, विभागीय वन अधिकारी,
 (६) श्री. यु. एन. मायकलवार, उप संचालक, सामाजिक वनीकरण,
 (७) श्री. रावसाहेब चव्हाण, उप जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक, मंगारंगारोहयो,
 (८) श्री. बी. एन. उबाळे, अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
 (९) श्री. पी. आर. पाटील, उप विभागीय अधिकारी, ल. सिं. (ज. सं.) उप विभाग, तुळजापूर,
 (१०) श्री. अ. रं. बोधवड, उप विभागीय अधिकारी, उस्मानाबाद,

- (११) श्री. संतोष राऊत, उप विभागीय अधिकारी, भूम,
 (१२) श्री. सचिन बारवकर, उप विभागीय अधिकारी, कळंब,
 (१३) श्री. निलेश श्रींगी, उप विभागीय अधिकारी, उमरगा,
 (१४) श्री. तेजस चव्हाण, उप विभागीय अधिकारी, तुळजापूर,
 (१५) श्रीमती वैशाली पाटील, तहसीलदार, कळंब,
 (१६) श्रीमती ज्योती चव्हाण, तहसीलदार, लोहारा,
 (१७) श्री. स्वरूप कंकाळ, तहसीलदार, परांडा,
 (१८) श्री. सुभाष काकडे, तहसीलदार, उस्मानाबाद,
 (१९) श्री. के. एच. पाटील, तहसीलदार, तुळजापूर,
 (२०) श्री. आर. व्ही. गोटे, तहसीलदार, वाशी,
 (२१) श्री. यु. व्ही. सबनीस, तहसीलदार, उमरगा,
 (२२) श्री. अरविंद बोळंगे, तहसीलदार, भूम,
 (२३) श्रीमती एस. ए. सुरवाड, गटविकास अधिकारी, कळंब,
 (२४) श्री. व्ही. जी. नलावडे, गटविकास अधिकारी, परांडा,
 (२५) श्री. एम. जी. शिवदे, गटविकास अधिकारी, लोहारा,
 (२६) श्री. बी. बी. खंडागळे, गटविकास अधिकारी, उमरगा,
 (२७) श्री. विलास खिल्लारे, गटविकास अधिकारी, तुळजापूर,
 (२८) श्री. आर. व्ही. चकोर, गटविकास अधिकारी, उस्मानाबाद,
 (२९) श्री. पी. जी. माने, गटविकास अधिकारी, भूम,
 (३०) श्री. बी. आर. ढवळशंख, गटविकास अधिकारी (प्रभारी), वाशी,
 (३१) श्री. वि. गं. मठपती, कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद,
 (३२) श्री. बी. एस. थोरात, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
 (३३) श्री. बी. एस. बिराजदार, कार्यकारी अभियंता,
 (३४) श्री. टी. एस. देवकर, कार्यकारी अभियंता (ल. पा.), जिल्हा परिषद,
 (३५) श्री. सु. म. जगताप, कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद,
 (३६) श्री. एस. एस. देशमुख प्र. कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन, उस्मानाबाद,
 (३७) श्री. बी. एच. पंपाड, उप अभियंता, जि. प. बांधकाम, उ. वि. भूम,

या बैठकीत उस्मानाबाद जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेअंतर्गत घेण्यात आलेल्या कामातील अडचणी व उणिवा तसेच रोहयोच्या कामांना भेटी दिल्यानंतर आढळून आलेल्या त्रुटीबाबत जिल्हाधिकारी व ही योजना राबविणाऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणांचे अधिकारी यांच्याशी समितीने चर्चा केली व समितीने पाठविलेल्या प्रश्नावलीच्या अनुषंगाने समितीला पुरविण्यात आलेल्या माहितीच्या संदर्भात जिल्हाधिकारी व रोजगार हमी योजनेशी संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणेचे प्रमुख यांच्याशी चर्चा केली.

मंगळवार, दिनांक ५ जुलै २०१६

मंगळवार, दिनांक ५ जुलै २०१६ रोजी सकाळी ११-३० वाजता विधान भवन, मुंबई येथे समितीची बैठक घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते :—

समिती प्रमुख

(१) श्री. जयकुमार रावल, वि.स.स.

समिती सदस्य

(२) श्री. सुरेश हळवणकर, वि.स.स.

(३) श्री. कृष्णा खोपडे, वि.स.स.

(४) श्री. संदिपानराव भुमरे, वि.स.स.

(५) डॉ. संजय रायमूलकर, वि.स.स.

(६) श्री. बबनराव शिंदे, वि.स.स.

(७) अॅड. राहुल कूल, वि.स.स.

(८) श्रीमती शोभाताई फडणवीस, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. म. मु. काज, सहसचिव (२),

(२) श्री. मोहन काकड, कक्ष अधिकारी,

मंत्रालयीन अधिकारी

(१) श्री. पुरुषोत्तम भापकर, सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो),

(२) डॉ. प्रमोद शिंदे, उप सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो),

(३) श्री. बा. की. रासकर, उप सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो),

(४) श्रीमती लिना संखे, अवर सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो),

विभागीय अधिकारी, उस्मानाबाद

(१) डॉ. प्रशांत नारनवरे, जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद,

(२) डॉ. रुपाली सातपुते, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि. प. , उस्मानाबाद,

(३) श्री. सुर्यकांत हजारे, उप आयुक्त (रोहयो), औरंगाबाद,

(४) श्री. शिरीष जमदाडे, जिल्हा अधीक्षक, कृषी अधिकारी, उस्मानाबाद,

(५) श्री. पी. एन. जाधव, कार्यकारी अभियंता, वि. आ. का., औरंगाबाद,

(६) श्री. नारंग पा. तांबे, उपजिल्हाधिकारी (रोहयो), उस्मानाबाद,

(७) श्री. नितीन प्र. अंबुरे, कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग, उस्मानाबाद मध्यम प्रकल्प, उस्मानाबाद,

(८) श्री. के. बी. गायकवाड, का. अ. बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद,

(९) श्री. बी. एम. थोरात, का. अ. सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद,

(१०) श्री. हरिभाऊशेगर, उप. का. अ. (ब), जि. प. उस्मानाबाद,

(११) श्री. विजय बुरडे, कार्यकारी अभियंता, ल. पा. वि. , उस्मानाबाद,

(१२) श्री. ए. एस. निकत, उप संचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, उस्मानाबाद,

(१३) श्री. टी. एस. देवकर, कार्यकारी अभियंता, जि. प. ल. पा. वि. , उस्मानाबाद,

(१४) श्री. आबासाहेब शिंदे, कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद,

या बैठकीत उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोहयोच्या कामासंबंधात उस्मानाबाद जिल्हा बैठकीच्या वेळी देण्यात आलेल्या आश्वासनाबाबत व त्या संदर्भातील समितीच्या प्रश्नावलीनुसार नियोजन विभागाकडून प्राप्त झालेल्या माहितीच्या अनुषंगाने सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांची साक्ष घेण्यात आली.

गुरुवार दिनांक ३० मार्च, २०१७

रोजगार हमी योजना समितीची बैठक गुरुवार, दिनांक ३० मार्च, २०१७ रोजी दुपारी १२.३० वाजता विधान भवन, मुंबई येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते.

कार्यकारी समिती प्रमुख

(१) श्री. प्रशांत बंब, वि.स.स.

समिती सदस्य :

(२) श्री. संतोष दानवे, वि.स.स.

(३) श्री. सदानंद चव्हाण, वि.स.स.

(४) डॉ. संजय रायमूलकर, वि.स.स.

(५) अॅड. राहुल कुल, वि.स.स.

(६) श्री. अनिल तटकरे, वि.प.स.

(७) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

(८) श्री. आनंदराव पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(१) श्री. म. मु. काज, सहसचिव (२),

(२) श्री. बाळकृष्ण माने, अवर सचिव (समिती),

(३) श्री. मोहन काकड, कक्ष अधिकारी.

दिनांक ३० मार्च, २०१७ रोजीच्या बैठकीत समितीने उस्मानाबाद जिल्ह्यासंदर्भातील प्रारूप अहवालावर विचार करून आवश्यक त्या सुधारणांसह संमत केला.